

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI
TEKSTİL VE MODA TASARIMI PROGRAMI

BAROK VE ROKOKO DÖNEMLERİNİN MODAYA ETKİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Kadriye Gizem TOKLUCU
Ref. No : 10080905

Danışmanı
Prof. Esin SARIOĞLU

Yardımcı Danışmanı
Yard. Doç. Şenay ALSAN

İstanbul – 2015

ÖNSÖZ

Barok ve Rokoko Dönemleri 16. yüzyıl ve 18. yüzyıllar arasında yaşamış insanların, o koşullarda yaratmış oldukları, ihtişam, görkem ve gerek renkleriyle gerekse özgün kıyafetleriyle dikkatleri üzerlerine çekmişlerdir. Böylelikle moda kavramı belirgin hatlarıyla gün yüzüne çıkmıştır.

Bu çalışmamda modanın insanlar ve toplumlar üzerindeki etkilerini, günümüze kadar geliş evrelerini, kültürel farklılıkların, dinlerin, ülkelerin moda akımlarının çıkış ve devam edişlerini bugüne kadar birleşerek, bütünleşerek birbirlerini beslemeye devam edeceğini savunmaktayım.

Bu geniş kapsamlı, uzun çalışmalarım sonrası ortaya çıkmış olan yüksek lisans tezimde bana hiç yılmadan destek veren, güven aşıl原因, engin bilgi birikimini benden asla esirgemeyen, sonsuz saygı duyduğum ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Esin SARIOĞLU'na, yardımcı tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Şenay ALSAN'a, heran yanımda olan, güvenini ve desteğini hiç eksik etmeyip, beni yalnız bırakmayan annem Sebahat TOKLUCU'ya, her soruma hiç usanmadan cevap veren, yardım ve desteğini esirgemeyen arkadaşım Aytaç ENGİN'e, İkbal ÇETİN'e, saygılarımı sunar sonsuz teşekkür ederim.

İstanbul, 2015

Kadriye Gizem
TOKLUCU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

KISALTMALAR LİSTESİ	III
ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
ÖZET	XII
ABSTRACT	XIII
1. GİRİŞ	1
2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MODA	2
2.1. İnsanlığın Varoluş Evreleri	3
2.2. İlk İnsanlar Ve Örtünme Süreçleri	3
2.3. İnsanlık Tarihinin Çağlara Ayrılması	9
2.4. Tarih Öncesi Devirler	10
3. ANTİK ÇAĞ UYGARLIKLARINDA GİYİMİN GELİŞİMİ	10
3.1. Antik Çağ Uygarlıkları	10
3.2. Mezopotamya Medeniyetinde Giyim.....	11
3.3. Antik Mısır Medeniyetlerinde Giyim.....	11
3.4. Antik Minos (Girit) Medeniyetinde Giyim	17
3.5. Antik Yunan Medeniyetinde Giyim.....	19
3.6. Antik Roma Medeniyetinde Giyim	22
4. ORTA ÇAĞ'DA GİYİMİN GELİŞİMİ	23
5. MODERN ÇAĞ'DA GİYİMİN GELİŞİMİ	31
5.1. Gotik Dönemi ve Giyim.....	32
5.2. XVII. Yüzyıl Barok Dönemi	35
6. HENRIETTA MARIA	36
6.1. Prütan Etkisi (1649-1660)	40
6.2. XVII. Barok Döneminin Kadın Ve Erkek Giyimine Etkileri.....	41
6.3. Doublet Ceket Ve Kısa Pantolon (1635-1649)	51
6.4. Korseden Bol Mantoya (1660-1680).....	55
6.5. Yenilenen Moda	55
6.6. Takım Elbiseye Doğru (1685-1720)	56
6.7. Manto Ve Jüponlar (1681-1720)	58
6.8. Resmi Kostüm 'Sırmalı İpek Manto'	60
6.9. Manto Ve Önü Açık Dış Elbise (1720-1770).....	61

7. FRANSIZ MODASI (1778-1789)	62
8. MARIE ANTOINETTE	63
8.1. ‘Moda İkonu’	63
8.2. Aşırılık Ve Deneysellik	65
8.3. Sadelik Ve Yıldızlara Yaraşan Bir Kalite	65
9. BAROK DÖNEMİ VE MODA İLE İLİŞKİSİ.....	66
9.1. Geç Barok Döneminden Klasik Döneme Geçişte Rokoko	67
10.BAROK DÖNEMİNİN SANATA VE MİMARİYE KATKISI.....	69
10.1. Barok Mimarisinin Öncüleri ve Özellikleri	71
11. ROKOKO DÖNEMİ VE GİYİM	78
12. GÜNÜMÜZ MODASINDA BAROK AKIMI.....	87
12.1.1 Elsa Schiaparelli	94
13. SONUÇ.....	98
14. KAYNAKLAR.....	101
15. İNTERNET KAYNAKLAR.....	106
16. ÖZGEÇMİŞ.....	110

KISALTMALAR

- C.** :cilt
S. :sayı
v. b. : ve benzeri
y. y. : yüzyıl

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 2.1. İnsanın Evrimleşme Süresi.....	2
Şekil 2.2.1. Soyulmuş Buffalo Derisi	4
Şekil 2.2.2. Kemik iğne	5
Şekil 2.2.3. Oregon’da bulunmuş MÖ. ait olan ilk sandaletler	9
Şekil 2.3.1. Tarihin Çağlara Ayrılması	11
Şekil 3.2.1. Mezopotamya Medeniyeti.....	12
Şekil 3.3.1. Mısır Medeniyeti Giyim.....	12
Şekil 3.3.2. Mısır Medeniyetlerinde Giyim.....	13
Şekil 3.3.3. Mısır Kraliçesi Nefertari’nin giydiği keten elbise	14
Şekil 3.3.4. Mısırlıların kullanmış olduğu aksesuarlar.....	15
Şekil 3.3.5. Mısır işi kolye	15
Şekil 3.4.1. Mavili Kadınlar freski, Knossoy Sarayı Duvar Resmi	17
Şekil 3.4.2. Minos-Yılanlı Tanrıça	18
Şekil 3.5.1. Yunan Medeniyetinde giyim.....	19
Şekil 3.5.2. Yunan Medeniyetinde giyim	19
Şekil 3.5.3. Yunan Medeniyetinde giyim	20
Şekil 3.6.1. Roma Medeniyetinde giyim.....	21
Şekil 3.6.2. Roma Medeniyetine ait olan toga	21
Şekil 3.6.3. Roma Medeniyetine ait olan stolave palla	22
Şekil 4.1. Orta Çağ’da giyim	23
Şekil 4.2. Orta Çağ’da’houppelande’	24
Şekil 4.3. Orta Çağ’da ‘poulaine’	25
Şekil 4.4. Orta Çağ kıyafetleri.....	26
Şekil 4.5. Orta Çağ’da şapka örneği.....	27
Şekil 4.6. Orta Çağ başlıklar	28
Şekil 4.7. Orta Çağ	29
Şekil 4.8. Orta Çağ külah başlık.....	30
Şekil 5.1.1. Kraliçe I. Elizabeth Gotik Dönem.....	31
Şekil 5.1.2. 16. Yüzyıl Gotik Dönem Giysisi, Çember etek	32
Şekil 5.1.3. 16. Yüzyıl Gotik Dönem VIII. Henry	33
Şekil 5.2. Barok Esintisi (belirli bir düzenden çok hareketli)	35
Şekil 6.1. Henrietta Maria; dantel yakalar.....	36
Şekil 6.1.1. Henrietta Maria; dantel yakalar ve kol manşetleri	37
Şekil 6.1.2. Henrietta Maria; dekolte elbise	38

Şekil 6.2.1. Johannes Vermeer'in (1664) dikişçi kız tablosu	40
Şekil 6.2.2. 17. Yüzyıl Barok Dönemi kadın korsesi (busk).....	41
Şekil 6.2.3. Marchesa Brigida Spinola Doria (1606)	42
Şekil 6.2.4. Mary Radcliffle, (1612)	42
Şekil 6.2.5. Dantel yaka ve kol manşetleri (1613)	43
Şekil 6.2.6. Dantel yaka ve kol manşetleri (1609)	43
Şekil 6.2.7. Kasnak yaka ve kabarık kollar	44
Şekil 6.2.8. Geniş yakalıklar	45
Şekil 6.2.9. Dantel yaka ve kol manşetleri (1640)	46
Şekil 6.2.10. Charles Beaubrun (1660)	46
Şekil 6.2.11. 17. Yüzyıl Barok Dönemi	47
Şekil 6.2.12. 17. Yüzyıl Barok Dönemi	48
Şekil 6.2.13. Barok Dönemi erkek giyimi.....	49
Şekil 6.2.14. Willem van Heythuysen (1625)	50
Şekil 6.3.1. 1600'lerde Giyim	51
Şekil 6.3.2. Erkek giyiminde kullanılan dantel	52
Şekil 6.3.3. 17. Yüzyıl 1620'lerde erkek giyimi	52
Şekil 6.3.4. 17. Yüzyıl 1640'larda erkek giyimleri.....	54
Şekil 6.3.5. 17. Yüzyıl 1660'larda erkek giyimleri.....	54
Şekil 6.5.1. Tichborne Dole (Tichborne Yardımı-1671)	55
Şekil 6.6.1. Barok Dönemi Takım Elbise.....	56
Şekil 6.6.2. Barok Dönemi Takım Elbise.....	57
Şekil 6.7.1. Barok Dönemi Manto ve Juponlar	58
Şekil 6.8.1. Barok Dönemi Manto ve Juponlar	59
Şekil 6.9.1. Barok Dönemi dış elbise	60
Şekil 7.1. Fransız Modası	61
Şekil 8.1.1. Marie Antoniette	62
Şekil 8.1.2. Marie Antoinette	63
Şekil 9.1. Bugünün Modasında Barok Esintisi	65
Şekil 10.1.1 Versailles Aziz Louis Katedrali	71
Şekil 10.1.2. Schönburnn Sarayı, Viyana.....	72
Şekil 10.1.3. St. Petersburg	72
Şekil 10.1.4. St. Petersburg	73
Şekil 10.1.5. S. Carla Al Corso Kilisesi ve Kubbesi.....	73
Şekil 10.1.6. Belverdere Sarayı	74
Şekil 11.1.1. Rokoko Dönemi (Madame de Pompadour)	78
Şekil 11.1.2. Rokoko Dönemi Polonez elbise (1786)	79
Şekil 11.1.3. Rokoko Dönemi	80
Şekil 11.1.4. Rokoko Dönemi Korse ve Karın koruyucu.....	81
Şekil 11.1.5. Rokoko Dönemi Desenli dış elbisesi ve iç etekler (1760-1770)	82
Şekil 11.1.6. Rokoko Dönemi Enine genişleyen Mantolar	82
Şekil 12.1. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	86
Şekil 12.2. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	87
Şekil 12.3. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	87

Şekil 12.4. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	88
Şekil 12.5. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	88
Şekil 12.6. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	89
Şekil 12.7. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	89
Şekil 12.8. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	90
Şekil 12.9. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	90
Şekil 12.10. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu.....	91
Şekil 12.11. Dolce & Gabbana 2012 yılı koleksiyonu	91
Şekil 12.12. Zuhair Murad 2012/2013 Kreasyonu.....	92
Şekil 12.13. Alexander Mcquenn tasarımı	92

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Kadriye Gizem TOKLUCU
Anabilim Dalı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Programı : Tekstil ve Moda Tasarımı
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Esin SARIOĞLU
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans - 2015

BAROK VE ROKOKO DÖNEMLERİNİN MODAYA ETKİLERİ

ÖZET

20. yüzyılın başından itibaren moda kavramını oluşturan unsurlar, geçmiş dönemlerin moda etkilerini yansıtmaktadır.

Gelişen teknoloji ile geçmiş dönemlerin zorlukları ortadan kalkmış ve insanlar ihtiyaçları olan her şeye daha kolay kavuşur olmuştur. Bu ihtiyaçların başında da kıyafet ve aksesuar gelmektedir. Daha önceleri ilk insanlar örtünme içgüdüğü ile hayvanların soyulmuş derilerinden kıyafet yapsalar da, sonraları bu örtünme içgüdüğü, güzel görünmeye ve dikkat çekmek için giyinmeye dönüşmüştür. Moda kavramı günümüze kadar birçok dönemden geçmiş ve bugünkü halini almıştır.

16. ve 18. yüzyıl Barok ve Rokoko Dönem'lerinde ki ihtişam ve görkemi birçok modacı günümüze kadar getirmiş ve o dönemlerin parlayan ışıltısını günümüzde göstermişlerdir.

Bu çalışma; ilk insandan itibaren, Barok ve Rokoko Dönemleri'nin günümüz modasına katmış olduğu etkileri, bırakmış oldukları mimari eserleri ve sanat akımlarını anlatmaktadır. Modacıların, insanlar ve tarih üzerindeki etkileri göz önüne alınarak, günümüze dek olan süreç ele alınmış ve araştırmaya bu yönde devam edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Barok ve Rokoko, Rococo, Baroque, Moda, Teknoloji, Coco Cahanel, Elsa Schiaparelli

GENERAL KNOWLWDGE

Name and Surname : Kadriye Gizem TOKLUCU
Division : Textile and Fashion Design
Department : Textile and Fashion Design
Thesis Instructor : Prof. Dr. Esin SARIOĞLU
Thesis Type and Date : Master – 2015

BAROQUE AND ROCOCO TERM EFFECTS OF FASHION

ABSTRACT

20. elements that make up the concept of fashion since the beginning of the century reflect the impact of fashion of the past.

Emerging technologies with previous periods of difficulty and disappeared people have been easier to achieve everything they need. This need comes in the beginning of the clothing and accessories. Previously, the first instinct of the people covering with clothing from animal skins peeled if they do, this veil sonral instinct, has been transformed into a dressing to look good and attract attention. Fashion concept until today has taken the past and present state of many periods.

16th and 18th century in the Baroque and Rococo splendor and glory brought up many designers today and it showed in the period of the shining sparkle today.

This study From the first human, Baroque and Rococo periods, the effects of which have added to today's fashion, describes works of architecture and art movements they had left. Fashion designers, considering the impact on people and history, dealt process has continued until today and research in this direction.

Key Words: Baroque and Rococo, Rococo, Baroc, Fashion, Technology, Coco Cahanel,
Elsa Schiaparelli

1. GİRİŞ

Geçmişten bugüne kadar olan yaşamımızda, ilk insanın varlığından beri giyinmenin temelleri atılmaya başlanmıştır. İnsan doğası gereği, kendini keşfettikçe ihtiyaçlarının olduğunu fark etmiş ve bu ihtiyaçları temin etmenin yollarını aramaya başlamıştır. Bu zaman zarfında insanın en büyük fayda sağlama aracı doğa olmuştur.

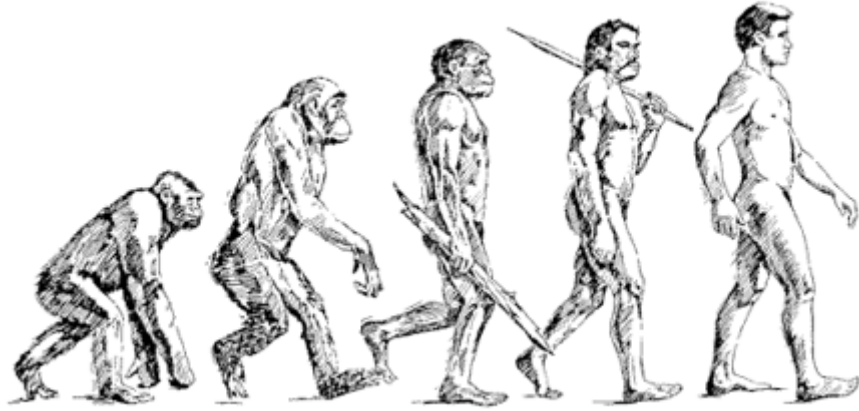
Doğada bulunduğu her türlü malzemeden, hayatı kolaylatıracak olanakları yaratmaya başlamıştır. Yeme, içme, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayan insan, zamanla gerek yaşam koşullarından gerekse örtünme içgüdüsünden dolayı giyinmeye ihtiyaç duymuştur. İlerleyerek devam eden giyinme eylemi, toplulukların oluşmasıyla birlikte sadece, örtünmek olarak kalmamış, süslenme dış görünüşe özen gösterme olarak gelişip topluluklar arasında yaygınlaşarak günümüzdeki halini almıştır.

Moda tek başına bir kavram veya bugün var olmuş bir olgu değildir. Geçmişten günümüze kadar var olmuş ve var olmaya devam etmekte olan bu kavram, ilk insanların örtünmek için kullanmış oldukları malzemelerden başlayıp, tarih öncesi devirlerde, Antik Çağ Uygarlıklarında, Orta Çağ ve Modern Çağlarda gözükmekte olan giyimin esintilerini kapsayarak bugüne kadar gelmiş ve modanın var olmasını sağlamıştır.

2. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MODA

2.1 İnsanlığın Varoluş Evreleri:

Bilimsel olarak, ilk kez Fransız Doğa Bilimcisi Lamarck (1744-1829), insan ile maymun arasındaki benzerliklere dikkat çekmiş ve insanın maymundan türemiş olabileceğini ileri sürmüştür. Ancak ilk olarak 1850'lerde, Charles Darwin ve Alfred Russel Wallace tarafından birbirinden bağımsız olarak ortaya atılan 'evrim kuramı' ile insan genel canlılığın bir parçası olarak doğadaki yerine oturtuldu. İlk insanların, maymundan evrilen atalarının, dört ayak üzerinde yaşarken, zamanla ağaçtaki meyveleri toplayabilmek için iki ayak üzerinde durmaya başlamış ve her şeyi sıfırdan öğrenmişlerdir.

Şekil: 2. 1. İnsanın Evrimleşme Süreci
Kaynak:<http://www.hakkindabilinmeyenler.com>

2.2 İlk İnsanlar ve Örtünme Süreçleri

Tarih boyunca çeşitli milletlerin ve insan topluluklarının dinleri, medeni durumları, örf ve adetleri değişik olduğundan, giyim-kuşam şekilleri de farklılık göstermişti. Kıyafetlerde dini inanışların, iklim şartlarının, medeniyetlerin, mesleklerin, hatta ekonomik şartların ve diğer sosyal faktörlerin büyük tesiri olmuştu.

Tarihi araştırmalar için yapılan kazılardan ve çeşitli belgelerden eski kavimlerin giyimleri hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Bunlardan eski Yunan ve Romalıların giyimlerinin sosyal kategorilere göre değiştiği, idareci, asker, filozof ve halkın ayrı ayrı kıyafetleri bulunduğu anlaşılmaktadır. Eski Mısırlılar, Mezopotamya ve Anadolu kavimlerinde de inanların giyimleri sosyal sınıflarına göre değişiklik göstermişti. İnsanların ve cemiyetlerin birbirleriyle medeni münasebetler içinde, giyi tarzlarının diğerleri tarafından da görülüp benimsenmesine ve kullanılmasına yol açmıştı. Bir kısım cemiyetler aynen, bazıları da kendi bünyelerine uydurarak diğer cemiyetlerin kullandıklarını almışlardı. İlahi dinlerde, özellikle kadınların çıplak dolaşmaları, vücutlarının her tarafının örtülmesi esas, giyinmede önemli rol oynamıştı. Günümüzde de Hristiyan ve Yahudi din adamları kadınların uygun olmayan kıyafetlerle dolaşmalarını hoş görmemektedir.

İslam dininde insanların örtünmeleriyle giyinmeleri aynı tutulmuş, giyinmek deyince örtünmek anlaşılmıştı. Kur'an-ı Kerim'de, Hadis-i Şeriflerde ve bunları açıklayan temel kitaplarda bildirildiğine göre, kadın ve erkek giyiminde dikkat edilecek şey, insan vücudunun açıkta bırakılmaması, yasaklanan kısımlarının tam örtülmesidir. Kadınların bütün uzuvlarını örtmeleri, giydiklerinin vücudunun kıvrımlarını belli etmeyecek şekilde ve genişlikte olması, sokakta dikkat çekici şekilde giyinmemeleri, kadın giyiminin her memleket ve zaman için şart olan temel vasıflarıdır. Kadınların bu şartlara uyarak diledikleri kumaştan, diledikleri renk, desen ve şekilde buldukları yerin adetine göre giyinmeleri, arzularına bırakılmıştı.

İnsanlar, temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra dış görünümüne önem vermeye başladı. Gzelleşmek için çeşitli yöntemlere başvuran insanlar yüzünü bitkisel ve madensel boylarla boyadı. rnek olarak, Eski Mısır'da insanlar göz çevresindeki bölgeyi 'kohl' (sürme) denen yeşil ya da siyah boylarla renklendirmişlerdir. İlk insanlar mağaralar da, nehir kenarlarında ya da ağaç kovuklarında yaşamlarını sürdürmekteydi. Zamanla kendini keşfetmeye başlayan insan, gerek doğa şartlarından korumak amacıyla gerekse igdsel olarak örtünme ihtiyaı duymaya başlamıştı. M. 500.000-100.000 yıl önce ilk kıyafetler olarak sayılan soyulmuş hayvan derileri giyilmeye başlanmıştı. Uzun deri parçaları kemer gibi kullanmıştı.

şekil: 2.2.1.Soyulmuş Bufola derisi

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:12

Şekil: 2.2.2. Kemik İğne
Kaynak:<http://www.shukineshu.com>

MÖ. 40 000 deriler ve kürkler üzerlerinde delikler açılarak birleştirildi. MÖ. 30.000'lerde kemik iğne kullanılmaya başlanmıştır.

MÖ. 10.000- 4.000

- Koyunun, yumuşak postundan yararlanmak amacıyla onu evcilleştirmeleriyle birlikte yün kumaşları ortaya çıkarmışlardı.
- Bölgede bulunan ve muhtemelen topraktan elde edilmiş olan kırmızı boya izlerinden anlaşılacağı üzere, Anadolu'nun güneyinde boyanmış kumaşlar kullanılmaya başlanmıştır.
- MÖ. 3.600 Keten, Mısır'da kıyafet yapımında en fazla kullanılan malzeme olmuştur.

- Neolitik Dönem de Çatalhöyük'te bulunan kil mührü deri ya da kumaş üzerine desenler yapma amacıyla kullanılmıştı.

MÖ. 4.000 – 3.500

- Yeryüzündeki en eski ayakkabılardan olan sandaletler, Oregon'da bir mağara da keşfedilmişti.

Şekil: 2.2.3 Oregon'da bulunmuş MÖ. ait olan ilk sandaletler
Kaynak: <http://www.shukineshu.com>

- Sırımla bağlanmış ve antik Mısır günlük yaşamının bir parçası olan 6.000 yıllık sandaletler.

MÖ. 3.500- 3000

- Önceleri düz ağaç kıymıkları ile birleştirilen elbise parçaları, '*fibula*' (*bronş benzeri çengelli iğne*) ya da toplu iğnelerle tutturulmaya başlanmıştı.
- Çinliler, İpek böceklerinden ipek üretmeyi öğrenerek bunu daha ileri seviyede ve rahat tekstil ürünleri üretmek için kullanmışlardı.

MÖ. 3.000 – 2.500

- Mısırlı kadınlar ve erkekler, sürme kullanarak son derece özgün bir şekilde göz makyajı yapmaya, gerçek insan saçı ve at kılından yapılan büyük siyah peruklar kullanmaya başlamışlardı. Sürme, MÖ. 3.000 yılından bu yana popüler bir makyaj malzemesi olarak kullanılmıştır.
- İnce altın disklerinden yapılmış olan 'tork' (*boyun bileziği*) gibi takılar, önemli kişilere ölümden sonra da eşlik etmesi amacıyla ölümlerle birlikte gömülmüştü.
- Altına diğer metallerden daha fazla değer biçilmesiyle birlikte mücevher kullanımı Mısır'da önemli bir rol oynamaya başladı. Kırmızı yeşim taşı, akik ve lal taşı gibi yarı değerli taşlar ve renkli cam kullanımı yaygınlaştı. Kolyeler, günlük hayatın bir parçası oldu ve ölen kişiler ile beraber gömülmüştü.
- Refah seviyesi son derece yüksek olan Girit Adası'nda moda kavramı oluşmaya başladı. Minoslular, vücudu sıkı sıkıya saran dikkat çekici kıyafetleri kullanmayı tercih etmiş ve son derece süslü desenli kumaşlar kullanmışlardı.

MÖ. 1.000-500

- Uzun kumaş parçalarını vücutlarına dolamış insan figürlerinden oluşan kırmızı figürlü vazolar, son derece özgün olan Yunan stiline örneğidir.
- Antik Yunan Çağı'nın Klasik Dönemin'de kadınlar, göğüs altında büzgülü ve omuzlarda birleşen bir tunik olan 'peplos' giymeye başlamışlardı.

- Roma Cumhuriyeti kuruldu. Ayırt edici bir özelliğe sahip olan ‘*Roma togası*’, hem kadınlar hem de erkekler tarafından giyilmeye devam edilmişti.

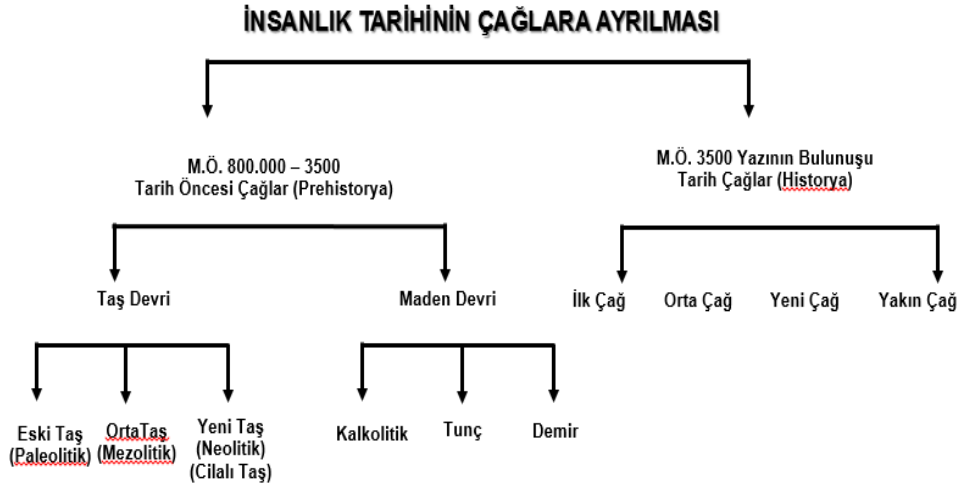
MÖ 500- 0

- Afrodite aynası olan ‘*bronz ayna*’, omzunun üzerinde aşk tanrıları ve üzerinde de bir peplos olan Afrodite heykelinin üst kısmına yerleştirilmişti.
- Zırh, yalnızca korumak için değil, aynı zamanda kişinin sosyal statüsünü ve kimliğini belirtmek amacıyla da kullanılmıştı. İlk zincirli zırh MÖ 3. yüzyılda geliştirilmişti.

MÖ. 600 -0

- Roma İmparatorluğu çöktü. ‘*Konstantinopolis*’ (*bugünkü İstanbul*), hem Bizans dünyasının merkezi hem de Yunan, Roma, Orta Doğu ve oryantal moda stillerinin buluşma noktası olmuştu.
- Bizans İmparatorları, mücevherlerle süslenen ve altın işlemeli gösterişli kıyafetleriyle modayı belirlemişlerdi.

2.3. İnsanlık Tarihinin Çağlara Ayrılması

Şekil:2.3.1 Tarihin Çağlara Ayrılması

Kaynak: <http://sosyalbilgiler.tripod.com>

- İnsanın kültür ile tanışması ise iki ayağı üzerinde durmaya başladığı ve ellerini kullanmaya başladığı günden itibaren. Yaratıcılık anlamında gelişme ise İÖ. 10.000 yıllarında göçebelikten yerleşik hayata geçtiği döneme dayanır. İÖ. 3.000 yılında yazının icat edilmesiyle birlikte kültürel etkileşim daha da artmıştı. Yerleşik hayata geçen, belli bir bölgede güven içerisinde yaşayan insanoğlu gıda ve mal biriktirmeye başlamış, daha sonra bu malları değiştirmek için ticaret başlamıştı. İnsanlar mallarına karşılık ne istediklerini anlatabilmek için resimli yazıyı icat etmiş ve arkasından alfabe gelmişti. Alfabenin bulunmasından yaklaşık üç bin yıl gibi kısa bir süre sonra insan aya ayak basmıştı.
- Yazının icadından önceki dönem ‘Tarih Öncesi’, bulunmasından sonraki döneme ise ‘Tarihsel Çağlar’ adı verilmişti. Tarih Öncesi Uygarlıklar: Taş Dönemi, Bakır Dönemi, Tunç Dönemi ve Demir Dönemi olarak dört

bölümde incelenir. Yine bazı tarihçiler tarafından; Paleolitik Dönem, Mezolitik Dönem, Neolitik Dönem adı altında incelenmektedir.

2.4. Tarih Öncesi Devirler

Tarih öncesi devirler, Taş ve Maden devri olmak üzere ikiye ayrılır. Taş Devrinde insanlar yaptıkları aletlerde malzeme olarak taş kullanmışlardır. Maden Devrinde de buldukları madenlerden araç yapımında faydalanmışlardır.

3. ANTİK ÇAĞ UYGARLIKLARINDA GİYİMİN GELİŞİMİ

Antik tarihi, insanlık tarihinin başlangıcından erken dönem orta çağa kadar olan zaman diliminde yaşanan kültürel ve siyasi olayları konu alan dönemdir. Antik Çağ, tekstil ve giyimin çeşitliliği ve üretimi bakımından gelişme sağladığı bir dönemdir. Bu dönemde pamuk ve keten gibi kumaşlar ön plandadır.

3.1. Antik Çağ Uygarlıkları

1. Mezopotamya – (Mesopotamia)
 - Sümerler – (Sumeria)
 - Akadlar (Akkodia)
 - Babil (Babylonia)
 - Hititler (Hittites)
 - Asurlar (Assyria)
2. Antik Mısır (Egypt)
3. Antik Minos (Girit)
4. Antik Çin (Chino) ve Hindistan (India)
5. Antik Yunan (Ancient Greece)
6. Antik Roma (Rome)

3.2. Mezopotamya Medeniyetinde Giyim

Mezopotamya Fırat ve Dicle arasındaki bölgedeki medeniyettir. Göç yolları üzerinde bulunması, topraklarının verimli olması, iklimin elverişli olması ve ırmaklarından sulama yapılabildiği için çok önemli uygarlıklar kurulmuştur.

Şekil: 3.2.1. Mezopotamya Medeniyeti
Kaynak: <http://www.forumzirve.com>

Ülkede taş az olduğundan ilk basit evlerin yapımında ırmaktan elde edilen çamur ve kerpiç kullanılmıştır. Bu zamandan kalma kilden küçük yontular vardır. Bunlar ilkindir, iyi bir anatomi bilgisine dayanmadan oluşturulmuştur. Figürlerin başları yılan biçimindedir, büyük bir olasılıkla Ana Tanrıça ve bereket dinine ait yontulardır.

3.3. Antik Mısır Medeniyetlerinde Giyim

Mısır, İÖ. 3.000 yıllarında kurulmuş olup, yaklaşık olarak 3.000 yıl boyunca sürmüş olan önemli bir uygarlıktır. Eski Yunan'da Mısır kelime anlamı olarak 'Kara Toprak'

olarak kullanılmıştı. Nil Irmağı, karların erimesiyle birlikte taşıdığı bir takım koyu renkli alüvyonlu çamuru da beraberinde sürükleyerek Mısır'a getirmiş. Böylece burada koyu renkli ve verimli bir arazi oluşmasını sağlamıştı. Eski Mısır'da erkekler, kalçalara sarılan ve her iki ucu önde üst üste toplanan 'schenti', kadınlar ise çıkarılabilir kolları olan 'kalasaris' adlı (dar elbise benzeri) kıyafetler giyorlardı. 'Mss' (bol gömlek), Orta Krallık'ta giyilirlerken daha sonra erkeklerin, kadınların ve çocukların giydiği bir kıyafet haline gelmişti. Kadınlar, saçlarını ise tüylerle süslerlerdi. Daha sonra peştamalin yerini önden pilili kısa bir etek almıştı. Üzerine kolları bol ve pilili gömlek giyilirdi.

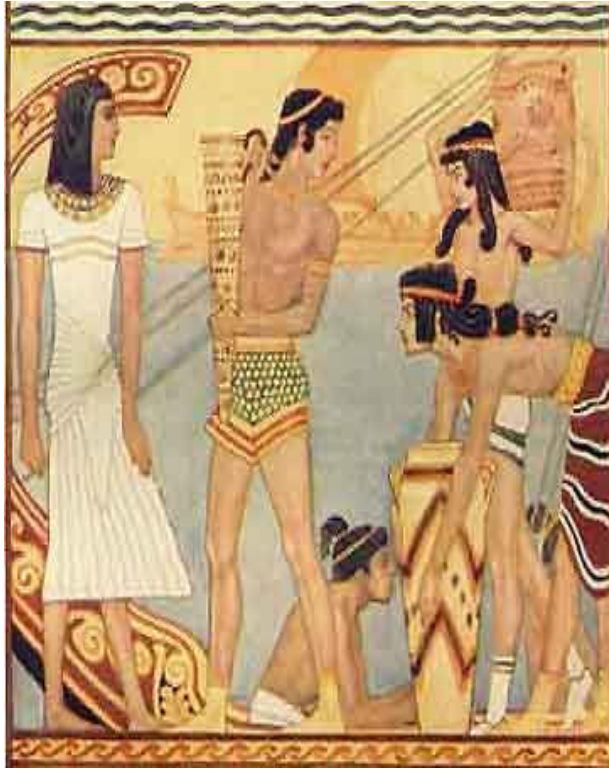

Şekil:3.3.1. Mısır Medeniyetinde Giyim
Kaynak:<http://www.gizliilimler.com>

Kadınlar da ilk çağlarda mavi kumaştan, vücutlarını sınımsız saran elbiseler giyerlerdi. V yakalı, kolsuz, etekleri ince piliseli keten elbiseler giyerlerdi. Bu elbiselerin kumaşı işlemeli ya da incilerle bezeli olup, elbiselerin sadeliğine karşı,

gerdanlıklar ve çeşitli takılar, ağır bir makyaj yapılırdı. Daha sonra elbiselere kol eklendi. İlk önce yalnızca sol kolu olan giysiler moda oldu. Sağ kol, rahat kullanılsın diye açık bırakılıyordu. Sonradan her iki kolu olan giysiler giyilmeye başlandı.

Eski mısırlıların, giyimleri bugünkü anlayışımıza pek uymamaktaydı. Buna da sebep yılın her zamanında havanın çok sıcak olmasıydı. Mısırlılar, sürekli yıkayabilmek için, ketenden yapılmış giysiler giyerlerdi. Üstelik kumaş da kolay dokunulamadığından zor bulunan bir nesneydi. Hele iyi cins kumaşları ancak zenginler alabiliyordu. Mısırlılar, yünlü dokumalarda giyiyorlardı. Erkekler de, kadınlar da çok güzel biçimler verilmiş takma saçlar takarlardı. Kokular sürünürler, saçlarına koydukları güzel kokulu bir yağ yavaş yavaş eriyerek omuzlarından aşağı süzülürdü. Erkeklerin özel günlerde takma sakal taktıkları da olurdu. Eski Mısır sanatında, erkek figürleri geniş omuzlu, dar kalçalı ve ince belli olarak tasvir edilmişti.

Şekil:3.3.2. Mısır Medeniyetlerinde Giyim
Kaynak:<http://www.gizliilimler.tr.gg>

Sıcak yazları ve ılık kışları ile Mısır ikliminde ağırlıklı olarak keten ve Roma dönemlerinde bazen Hindistan'dan ithal pamuktan yapılmış hafif giysiler tercih ediliyordu. Tüm leopar türleri başta olmak üzere hayvan derileri, Tanrının ilk hizmetkârları rolündeki rahipler ve firavunlar tarafından bazen giyilirdi. Bu gibi kıyafetler, Tutankamon'un mezarında da bulunmuş ve mezarın duvarlarında sıkça tasvir edilmişti. Tüylerle süslenmiş dekoratif tören giysileri, Krallar ve Kraliçeler Döneminde giyilmişti.

Şekil:3.3.3.Mısır kraliçesi Nefertari' nin giydiği keten elbise
Kaynak: <http://www.gizliilimler.tr.gg>

Mısırlılar daha çok keten kumaşları kullandıklarından, yünüleri genellikle pelerinlerde kullanırlardı. Eski Mısır da MÖ. 2.500'den kalan kumaş parçalarından anlaşıldığına göre, o dönemde gerek iplik bükümü, gerekse dokuma tarzı bakımından çok kaliteli kumaşlar üretilmişti. Günümüzde teknoloji yardımıyla donatılmış makinelerde üretilen ince iplikleri Mısırlılar o tarihte üretmiş ve keten iplikten

dokunmuş kumaşları, mumyalama işleminde kullanmışlardı. Bu kumaşlardaki ince dokuma, Antik Mısırda ilgilenen bilim adamlarını hayrete düşürmüştü. Büyüteçle sayılabilen dokumalardaki ipliklerin inceliği, bugün makine ile dokunan ipek kumaşlar ayarındaydı.

- **Mısırlılar da Takı ve Aksesuarlar**

Mısırlılarda herkes takı takardı. Hatta zenginlerin kutsal hayvanları bile baştan aşağı takılarla süslüyorlardı. Varlıklılar, yarı değerli taş ve cam kalkmalı, altın ve gümüşten yapılmış parçalar takardı. Daha yoksul kişiler bakır ve çini kullanırlardı. Evlilik törenlerinde yüzük takma geleneği, yine Eski Mısır inançlarına dayanıyordu. Mısırlılar dairenin veya halka şeklindeki cisimlerin, başlangıç ve bitiş noktalarının olmaması nedeniyle sonsuzluğu temsil ettiklerine inanıyorlardı. Yüzük evliliğin sonsuza denk süreceğini simgeliyordu. Sonra bu gelenek önce Romalılar arasında, daha sonra da genele yayılarak kabul gördü. Yapılan kazılarda o devirlere ait çok ilginç evlilik yüzüklerine rastlanmıştır.

Şekil:3.3.4. Mısırlıların kullanmış olduğu aksesuarlar

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 2013 1. Baskı:17

Şekil:3.3.5. Mısır İşi Kolye

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:17

- **Mısırlılar da makyaj ve kozmetik**

Eski Mısır'ın gündelik hayatında kadının büyük önemi ve değeri vardı. Son bulunan firavun mezarlarındaki resimlerde Eski Mısırlı kadınların siyah saçlı, uzun boylu, düz burunlu oldukları görülmüştür. Kadınların en güzel tarafları iri siyah gözleri, son derece biçimli yüzleridir. Kadınlar bu güzelliklerini mücevherat ve makyajla tamamlamakta pek hünerliydi. Mısırlı kadınlar yanaklarını, dudaklarını ve tırnaklarını boyar, saçlarına kokulu yağlar sürerdi. Heykelerde bile kadınların gözlerinin boyalı olduğu görülmektedir. Dudak ve göz boyaları, öğütülerek toz haline getirilmiş madensel tuzlardan yapılırdı. Bu toz kaplara doldurulup yağ veya suyla karıştırılırdı. Dövme yapmayı bilirlerdi ve bu konuda tecrübeliydi. Orta krallıktan cariyeye ve dansçı mumyalarının göğüs, omuz ve kollarında geometrik şekiller bulunmuştur. Yeni krallıkta ise dansçıların, hizmetçilerin ve müzisyenlerin kalçalarında 'Tanrı Bes' dövmeleeri görülmüştür. Peruk popüler eşyalarıydı. Bunları insan saçından çok özenle yaparlardı.

- **Koruyucu Tüyer**

Kuş tüyü ya da kuşları temsil eden bazı nesnelere takarak Tanrılara yaklaşmak ve uğursuz olanlardan korunmak, Mısır'dan Peru'ya kadar birçok kültürde yaygın bir

eylendi. Tüyer, doğaları gereği hafif, esnek ama sert olmaları dolayısıyla son derece güçlü bir yapıya sahiptir. Antik Mısır da ölümden sonra ruhun 'kalbi' altın bir terazide Ma'at'ın tüyü ile tartılıyor ve kap tüyden daha hafif çıkarsa ruhun doğrudan cennete gideceğine inanılıyordu.

3.4. Antik Minos (Girit) Medeniyetinde Giyim

Girit Adası'nda hüküm süren ve MÖ.1600 civarlarında yaşayan Minos Uygarlığı, geniş alana yayılmış ticari ilişkileri ile son derece ileri ve zengin bir uygarlıktı. Bu adada giyim tarzı; kesimi, dikişleri ve vücudu sarmasıyla Antik Avrupa Bronz Çağ kültürlerinin tarzından farklıydı. Hem kadın hem erkek kıyafetlerinin en temel özelliği, bele oturarak bu bölgeyi sımsıkı sarmasıydı. Ayrıca kadınlar şapka takıyor, saçlarına çeşitli şekiller veriyor ve omuzları süslü, etekleri fırfırlı elbiseler giyiyorlardı. Erkekler ise beline peştamal sarıyor ve uzun şapkalar takıyorlardı. Uygarlığın son zamanlarına doğru tuniğın çıkmasına rağmen erkekler üstlerine bir şey giymeden vücutlarını sergiliyorlardı.

Şekil:3.4.1. Mavili Kadınlar freski, Knossoy Sarayı Duvar Resmi,
Kaynak: <http://www.ebruliturizm.com.tr>

Üstteki resimde görünen yağlanmış, lüleli saçları ve göğüs kısımları açık, belleri sıkı korsajlarıyla üç Minoslu Kadın, kültürlerine has tarzın nasıl olduğunu bize göstermektedir. Saçlarındaki düzgün lüleleri, boncuklarla süslenmiş ve metal bantlarla sabitlenmiştir. Kollarında son derece zarif bilezikler var ve korsajlarının üst kısmı çok sayıda aksesuarla tutturulmuştur. Ayrıca üstlerindeki kıyafetler Girit'e özgü ayrıntılı desenlerle dokunmuş kumaşlardır.

Şekil.3.4.2. Minos- Yılanlı Tanrıça
Kaynak: <http://www.vikipedi.com>

Bu porselen heykelcik MÖ.1600'de Knossos'ta, Minos Sarayı'nda bulunmuş. Korse ile sıkıştırılmış bel, çıplak göğüsleri vurgulamakta. Heykelin başındaki taç figürü ve ellerindeki çift başlı yılanlar Tanrıçanın bilgeliğini veya doğurganlığını sembolize etmekte.

3.5. Antik Yunan Medeniyetinde Giyim

Yunanlıların giyim biçimi zamanla ufak değişimlere uğramıştı. Kadınlar ve erkekler genelde bol giysiler giyerlerdi. Tunikler renkli dizaynlara sahip olur ve çoğu zaman bir kemerle bağlanırdı. Soğuk zamanlarda şapka ve pelerin giyerler, sıcak havalarda deri sandaletler ve tüm vücudu örten ince kumaştan yapılmış elbiseler giyilirdi. Kadınlar mücevher takarlar ve kozmetik ürünler kullanırlardı.

Şekil:3.5.1. Yunan Medeniyetinde Giyim
Kaynak:<http://www.donemkostumu.blog.com/>

Şekil:3.5.2. Yunan Medeniyetinde Giyim
Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Helenik Dorlar, Homer devrinden önce ten üzerine sarılan ve omuzda iğnelerle tutturulan dörtgen bir yün kumaş yarattılar. Bu elbise, kadın ve erkekler için aynıydı. İyonlular sayesinde Yunanlılar, şimdi birbirine tutturulup dikilen ve daha sonra katlanan bir tunik olan '*chiton*'u (bir tür yün tunik) benimsediler. Erkeklerin

chiton'u kadınlarınkinden kısaydı. Soğuk havalar için 'himation' (pelerin) vardı, bu, yaklaşık 1.5m genişliğinde ve 3m uzunluğunda bir kumaş parçasıydı, erkekler omuza atarak, kadınlar ise baş üzerinde örtü olarak kullanırlardı.

Yunan kıyafetlerinin büyük bir kısmı yün ve ketenden yapılmıştı. Çok çeşitli kıyafet stilleri, yapmış oldukları değişik dönemlere ait birçok heykelde ve vazo resimlerinde kendisini göstermektedir. Fakat bu renkli yapılmış heykellerin ve vazo resimlerinin zaman içinde rengini kaybetmiş olması uzun yıllar Yunan giysilerinin az çeşitte renge sahip olduğunun düşünülmesine yol açmıştır. Oysa Yunanlılar kumaşlarını bitkilerden, minerallerden ve deniz canlılarından elde ettikleri çeşitli boyalarla renklendirmişlerdi. Kumaşlara ayrıca süsleme, işleme ve dekoratif figürler de yaygın olarak uygulanmıştı. Yunanlı kadınlar nakış yapma ve süslemede oldukça başarılıydılar ve çok iyi dokumacıydılar.

Şekil:3.5.3.Yunan Medeniyetinde Giyim
Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Kadınlar (*yas tutmuyorsa ya da köle değilse*) asla saçlarını kestirmiyor; bunun yerine saçlarını uzun lüleler ya da topuz yapıyorlardı. Yunan erkeklerinin saçlarını kısa kestirmeleri modaydı. Hem kadınlar hem de erkekler çeşitli kokular ve

kokulu yağlarla saçlarının güzel kokmasını sağlıyorlardı. Çocuklarının saçları atkuyruğu biçiminde topluyorlardı.

3.6. Antik Roma Medeniyetlerinde Giyim

Şekil:3.6.1. Roma Medeniyetinde Giyim

Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Şekil:3.6.2. Roma Medeniyetine ait olan Toga

Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Roma erkeklerinin vücudu sararak kollar üzerine dökülen bu kıyafeti, genel olarak uzun düz kenardan başlanarak yarım daire biçiminde dokunan togaydı.

Toga, yaklaşık altı metre uzunluğundaki bir kuşağın vücuda belirli bir yöntemle sarılmasıyla (*dolanmasıyla*) elde edilen ve genellikle bir tunik üzerine giyilen Antik Roma'nın en karakteristik giysisi.

Toga yünden, içine giyilen tunik ise genellikle ketenden yapılırdı. Roma Tarihi boyunca, toga genellikle erkekler tarafından giyilirken, kadınlar stola giymeyi tercih etmişlerdi. Romalı olmayanların toga giymesi yasaktı.

Şekil:3.6.3. Roma Medeniyetine ait olan stola ve palla
Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Stola, Romalı kadınların, biçimsel olarak erkeklerin giydiği togayı anımsatan, giydiği geleneksel giysisi. Roma İmparatorluğu'nda erkeklerin giysisi olan togayı giymek hoş karşılanmıyor ve bunu giyen kadınlar fahişlikle suçlanıyorlardı. Stola bir tünik üzerine Romalılar iç çamaşırı olarak '*tunicaintima*' dedikleri bir giysi giyerlerdi. Genellikle şal gibi uzun bir aksesuar olan '*palla*' ile tamamlanırdı. Stola'yı, Doğu Roma İmparatorluğu kadınları da giymeyi sürdürmüştü.

4. ORTA ÇAĞ'DA GİYİMİN GELİŞİMİ

İnsanların statülerine göre de giyimlerinde farklılık görülmekteydi. Zengin kesimin kıyafetleri terziler tarafından dikilirken, halk kendi kıyafetlerini kendileri dikmekteydi. Krallar ve Kraliçeler genelde parlak renkli ipeklilik kumaşlardan giysiler giyer ve taç takarlardı.

Şekil: 4.1Orta Çağ'da Giyim

Kaynak: <http://www.gregorycanada1.wikispaces.com>

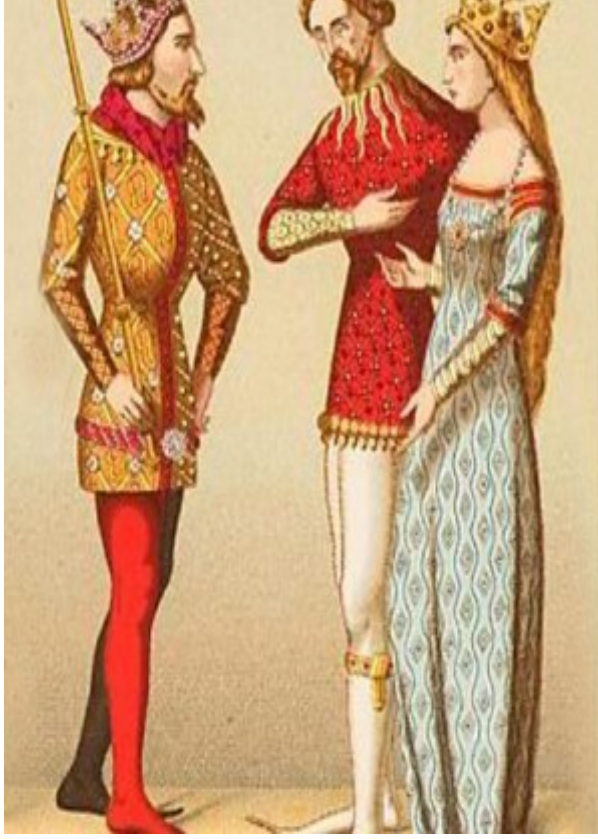
Şekil:4. 2.Orta Çağ'da "Houppelande"
Kaynak: Marnie Fogg, Modanın Tüm Öyküsü,

'*Houppelande*', erkekler tarafından, muflonla dolgunlaştırılmış beden ile kalçaya kadar uzanan bir tunik olan palto ile beraber giyilirdi. Bu şekilde oluşan siluet, 1420 yılına kadar popüler olmaya devam etmişti.

Şekil: 4. 3. Orta Çağ'da "Poulaine"
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü,

İdealleştirilen erkek figürünün zamanla omuzları genişledi ve 'Poulaine' denilen sivri uçlu ayakkabı ya da potinlerle uzun, ince bacaklarına vurgu yapılmıştı. Tunik ceket (*doublet*) ile çorap pantolon (*höse*), tarz ve detaylar açısından farklılıklar göstererek, erkeğin gardrobunu oluşturan başlıca parçalar olmuştu.

Şekil: 4. 4. Orta Çağ Kıyafetleri
Kaynak:<http://www.tekstyle.com.tr>

Orta Çağ kıyafetlerinin bu parçaları bütün sınıflar için benzer olsa da kıyafeti çağının yüksek sınıfından yapan, kumaşın rengi ve zenginliğinin yanı sıra süslemeleriydi. Altın veya gümüş liflerle yapılan nakışlar, inciler ve diğer küçük mücevherler kıyafetlerde ayrı bir değer katmaktaydı. Tunik, uzun yıllar boyunca erkeklerin başlıca giysisi oldu. 12. yüzyılın ortalarında pantolonlar kısaldı ve özenli çoraplar giymeye başlandı. Daha sonra pantolonlar iyice kısaldı, çoraplar bele kadar çıktı, kadınlar kalçaya kadar uzanan, bedene sımsıkı yapışan ve arkadan bağcıklarla bağlanan bluzlar giydi. Altına ise, yerlere uzanan bol bir etek giyilip, bele takılan gevşek bir kemerle giyim tamamlanırdı.

Şekil: 4. 5. Orta Çağ'da Şapka Örneği
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü

Orta Çağ'da şapka ve başlıklara büyük önem verilirdi. 1380 yılına kadar uzun kuyruklu kukuletası olan bir kapüşon takıyorlardı. Bu daha sonra başın etrafına sarılan bir sarık halini almıştı. Bunu dekoratif kesimli katlardan oluşan omuzların üstüne de giyilebilen bir gerdanlığın eklendiği, yuvarlak dolgulu bir rulo olan '*şaperon*' izlemişti.

14. yüzyılda erkek ve kadın giyimi arasındaki farklar daha belirgin hale geldi. Erkeklerde omuzların genişliği ön plana çıkarken, kadın elbiselerinde omuzlar dar ve

etek uçları genişti. Kadınlar, bele oturan ve uçları kabaran fistan ya da uzun etekli elbise giyiyorlardı. Manşetler, bilek ya da dirseklerde genişleyerek süzülen ve aşağı sarkan parçalar oluşturuyordu.

Şekil: 4. 6. Orta Çağ Başlıklar

Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü,

1380 yılından itibaren, kadın elbiseleri vücuda daha fazla oturmaya başladı ve ön tarafta, yukarıdan aşağıya inen bağcıklı kapamalar ilkel bir tür korse oluşturmuştu. Dar kesimli kollar ellerin üzerine kadar uzanmıştı. Sıradaki katman, uzun kol atkılarının yere kadar uzandığı 'cote-hardie' idi. Onun üzerine yanlarda açıklıkları bulunan etol biçimli bir manto giyilmekteydi. Önde oluşan sertleştirilmiş göğüslük formu ince bir bel efekti yaratmakta, robanın üst kısmının kesilip, göğüslerin ortaya çıkarılmasıyla elde edilen dekolte için muhafazakar görünüm terk edilmişti.

Şekil: 4. 7. Orta Çağ
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü,

Saçın iki kulağın üstünde ufak topuzlar şeklinde sarıldığı, bir saç filesinin üzerine takılan dolgulu rulo başlık, boynuzlu başlıklardan önce giyilmekteydi. Üzerine peçenin serildiği tel bir yapıya sahipti.

Şekil: 4. 8. Orta Çağ Külah Başlık
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm  yk s ,

Külah Başlık (Hennin)

1450’de başlık şekli, yanlardan çok yukarıya doğru genişlemeye başladı. Daha uzun ve arkaya doğru eğilimli hale geldi. ‘*Hennin*’ (*külah başlık*)  zellikle Fransa’da popülerdi ve tepesi sivri ya da kesik bir külah gibi olabiliyordu.

5. MODERN Ağ’DA GİYİMİN GELİŞİMİ

Modern ağ Dönemi’nde tekstil ve giyimın üretimi bakımından yükselme yaşadığı bir dönemdi. Giysilerde hayvansal ve bitkisel lifler ile beraber yapay ve madensel liflerde kullanılmaya başlanmıştı. Giysilerin dikişinde makine kullanılmaya başlanmıştı.

- 16. Yüzyıl Elizabethan Dönemi Gothic
- 17. Yüzyıl Louis Dönemi Barok

- 18. Yüzyıl Napolyon Era Dönemi Rococo
- 19. Yüzyıl Victorian Dönemi
- 20. Yüzyıl Edwardian Dönemi
- Post modern Dönem 1960 sonrası

5.1. Gotik Dönemi ve Giyim

Gotik dönem olarak da adlandırılan bu yüzyıl, Papalık ve Krallık arasında güç gösterisi olarak nitelendirilerek tarihe geçen ve Yüksek Orta Çağ'ı içine alan bir dönemdi. Gotik Mimaride etkili olan sivri ve dikey hatlardaki aşırı incelik modaya da yansımıştı. Kale burçları ve mazgal delikleri kostüm tasarımlarına ilham olmuştu. Yeni dikiş teknikleri ve stilleri geliştirilmişti.

Şekil: 5.1.1.Kraliçe I.ElizabethGotik Dönem
Kaynak: <http://www.wikipedia.com.tr>

Zamanla kıyafetlerde drape kullanımından vazgeçilmiş ve kadın giysileri üst kısım ve etek kısmı olmak üzere iki parçadan oluşmaya başlamıştı. Artık kollarda çoğu zaman kıyafetten ayrı bir parça olarak düşünülüyordu. Böylece vücuttan

dökülen drapeli kıyafetlerden, vücuda oturan ve kıvrımları ortaya çıkaran kıyafetlere geçiş tamamlanmıştı. Yalnızca, pelerin ve paltolarda bel oyuntusu yoktu. Büzgünlü bol etekler pilileniyordu. Dış eteklerin ön kısmı jüponu veya al eteği gösterecek biçimde açık bırakılıyordu. Çemberli iç etekler, kıyafetlerin etek kısmının çan formunda görünmesini sağlıyor ve dönemin silüetini tanımlıyordu. İçleri pamuk ve benzeri malzemelerle doldurulan korsajlar daha düz ve sert bir hal almıştı. Kollar geniş ve süslemeliydi.

Şekil:5.1.2. 16. Yüzyıl Gotik Dönem Giysisi Çember Etek
Kaynak:[http:// www.tekstildershanesi.com](http://www.tekstildershanesi.com)

Eteklerin abartılı olması için, içine belden itibaren telden, tahtadan ya da balina kemiklerinden yapılmış jüpon giyilirdi. Giyilen bu jüpona ‘*fartingale*’ adı verilirdi. Çan şeklinde bu etekler, 16. yüzyılda İngiltere ve Fransa’da giyilmeye başlanmıştı. Kalçaların daha dolgun görünmesi için içine yastık gibi ekstra dolgular da konmuştu. 1580’de bu çok geniş etekler bir yük haline gelmiş ve eteğin içine tekerlek şeklinde bir çember takılarak belden itibaren çadır gibi açılan ve sonrada düşey bir şekilde aşağı inen etekler, çan şeklinde ağır eteklerin yerini almıştı.

Şekil:5.1.3 16. Yüzyıl Gotik Dönem VIII. Henry
Kaynak:[http:// www.tekstildershanesi.com](http://www.tekstildershanesi.com)

Kadın kıyafetlerinin görkemliliği kadar erkek giyimleride bir o kadar gösterişliydi. Kral VIII. Henry'nin giyiminde görüldüğü gibi, mücevherler ile süslenmiş kıyafeti, fırfırlı kabarık yakalar ve kol manşetleri zenginlik, kalite ve statü sembolüydü. Bu dönemin erkek giyiminde en büyük özellik ise balon şeklinde, uzun dikey yırtmaçlı külot pantolonlardır. Bu kıyafet dar bir yelek ile giyilirdi. Soylular bazen giydikleri kıyafetlerin özelliklerine göre sade ve işlemeli bir pelerin kullanırlardı. Pelerin genelde kadifeden olurdu. Kolların çıkması için bir yırtmaç açılır ve bu yırtmacın kenarları kürkle süslenirdi.

5.2. XVII. YÜZYIL BAROK DÖNEMİ

Barok, Avrupa'da yaygınlaşan sanatta bir anlatım biçimidir. Barok kelimesi İtalyanca '*düzensiz-inci*' anlamına gelen '*barroco*' sözcüğünden türemiştir. Barok sözcüğü, birbirinden ayrı iki şeyi tanımlar. Sanat tarihinde, Rönesans ile Kalsikçilik arasında kalan bir dönemi ve bütün çağlarda verilmiş, bazı eserlerin tarzını. Başlangıcı ve bitişi için kesin bir tarih verilmemekle birlikte 16. ve 18. yüzyıllar arasında oluşup şeklini almış bir dönemdir.

Zenginlik, görkem, ağır süslemeler ve göz alıcı renkler 17. yüzyıl Avrupa modasının temel özelliklerindendi. Hiç kimse bu Barok tarzını, 1654'teki taç giyme töreninde en ufak bir kısmı boş kalmayacak şekilde işlemlerle süslü göz alıcı bir ceket giymiş, İsveç Kralı Karl Gustov'dan daha başarılı bir şekilde gösterememişti.

Barok tarzının muhtemelen ilk tohumları, sert korselerin ve kabarık elbiselerin bir alışkanlık haline geldiği Fransız Sarayları'nda atılmıştır. Bu kıyafetlerin kumaşları, tüm Avrupa'da üretiliyor ama merkezi Lyon'da bulunan ipek edstrüsü pazara yön veriyordu.

1602 yılında kurulan Flaman-Hindistan ve Çin'den getirilen desenli pamukluların ve boyalı ipeklerin Avrupa moda piyasasında dolaşıma girmesini sağlamıştı.

Şekil: 5. 2. Barok Esintisi (belirli bir düzenden çok hareketli)
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

6. HENRIETTA MARIA

Fransız Kralı IV. Henry ve Marie de Medici'nin kızı olan Henrietta Maria (1609-1669), 1625 yılında İngiltere Kralı I. Charles ile evlendi. Fransız saraylarında büyüyen Kraliçe, İngiliz sarayına binbir çeşit kıyafet getirdi. Gençliği, Fransız kültürü birikimi ve renkli kişiliği sarayda yaşayanları hem şaşırttı hem de onların yeni bir tür entelektüellik ile tanışmalarını sağladı.

Kraliçe, tüm Avrupa’da hayran olunan ve taklit edilen elbiseleri ile modanın değişmesine ön ayak oldu. Bu dönemde, keskin hatları olan sert tarzlar etkisini kaybetti. Sert ‘brokarlar’ (sırmalı ipek kumaş) yerini daha parlak ve yumuşak ipeklere bıraktı; ağır ve keskin renkler ise yumuşadı. Saray mensupları çoğunlukla, Kraliçe’nin en sevdiği renkler olan; turuncu, mavi, gri, şeftali, sarı ve zeytin yeşili renklerde kıyafet giyorlardı. Henrietta, resmi resepsiyonlar da bile tarlatan ve sert korsajlar giymekten vazgeçti. Bunun yerine dış eteklerin altına süslü jüponlar giyme modasını başlattı. İşlemeli jüponlar, yürürken hafif biçimde kaldırılan eteklerin altında görülebiliyordu.

Şekil: 6. 1. Henrietta Maria; dantel yakalar
Kaynak: <http://donemkostumu.blog.com>

Henrietta, Elizabeth çağının fırfırlı yakalıklardan ve sert çizgilerden oluşan tarzından vazgeçerek kıyafetlerin daha rahat olması konusunda da etkili oldu. Fırfırlı yakalık yerine, kare kesin dekolte yaka modası başladı. 1630’larda bel çizgisinin göğüs altına doğru çıkması ile birlikte omuz kesimleride yumuşadı ve yuvarlaklaştı. Henrietta aynı zamanda, kol oyuntusu içine yerleştirilerek dikilen boğumlu karpuz kol kesimlerini tercih etti. Saç stillerinin yumuşaması konusunda da öncü oldu. saçlarının tepe kısmı düz olacak şekilde, şakaklardan ve alından buklelerin

düşmesine izin veriyordu. Henrietta'nın bir moda ikonu olarak anılmasını sağlayan asıl kişi, İngiltere sarayını resmeden başlıca sanatçılardan olan; Barok Ressam Sir Anthony Van Dyck (1599-1641) idi. Van Dyck, Kraliçe'yi hangi kıyafetler içinde resmederse resmetsin onu asil bir tarza sahip bir Kraliçe olarak yansıtabiliyordu. Halasını yalnızca Van Dyck'in portrelerinden tanıyan yeğeni; onun düşük omuzlu, ince ve zayıf kolları olan, hafif dişlek ve ufak tefek bir kadın olduğunu öğrendiğinde çok şaşırmişti.

Şekil: 6.1.1. Henrietta Maria; dantel yakalar ve kol manşetleri
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com>

Kraliçe'nin dans, müzik ve tiyatroya olan sevdası da tarzını belirleyen unsurlardandı. Inigo Jones ve Ben Johnson tarafından sahneye konulan maskeli piyesler Stuart monarşisinin temel ideallerini yansıtıyordu. Sahnede giyilen kıyafetler, parlak renklerden oluşuyor ve zarafeti tüm inceliği ile yansıtıyordu.

Kraliçe'nin sahneye çıkma konusunda sahip olduğu tutku, kıyafet seçimlerini son derece kışkırtıcı bulan Püritenleri kızdırıyordu. Püritenleri kızdıran meşhur kıyafetlerinden birisi de, neredeyse göğüs uçlarını gösterecek kadar açık olan dekolte elbiseydi.

Şekil: 6.1.2. Henrietta Maria; dekolte elbise
Kaynak; <http://historicalportraits.com>

Henrietta, çocukları ve politik durumu zihnini daha fazla meşgul etmeye başlayınca modaya olan ilgisini de kaybetti. 1640 larda İngiltere'yi etkileyen iç savaş, hem İngiltere hemde Fransada yaşayan kadınların giyimlerinde sadeleşmeye gidilmesine neden oldu. yüksek bel seviyeleri, yeniden doğal bir hal aldı.

Monarşi destekçileri abartılı, ayrıntılı desenlerle süslü saten kıyafetler giymeye başladılar ama halk zaten bu tür kıyafetlere önceden alışkın olduğundan şaşkınlık uzun sürmedi. Henrietta'nın kocası da tahttan indirildi ve 1649 da kellesi vuruldu. Henrietta bu olaydan sonra tüm dikkatini politik ve entelektüel konulara yönlendirerek çeşitli konularda kampanyalar düzenleyen ateşli bir aksiyoner oldu.

6.1. PRÜTAN ETKİSİ (1649-1660)

Kral I. Charles'in 1649 da infazının ardından İngiltere, başında Oliver Cromwell'in olduğu ve İngiliz Devletler Topluluğu olarak adlandırılan bir ülke oldu.

Bir Protestan ve Prütan olan Cromwell, insanların dindar bir yaşam sürmeleri ve yalnızca ihtiyaca yönelik sade kıyafetler giymeleri gerektiğine inanıyordu. Ona karşı olan Kral taraftarları ise monarşiye dönüşü destekliyor ve Fransız modasından esintiler taşıyan süslü kıyafetleri ise Flaman geleneklerine uygundu. Çünkü Flaman bölgesindeki katı bir Protestanlığın etkisi altında olan son derece nüfuzlu ve zengin bir ülke vardı.

Omuzları kaplayan keten yakalar ve baştan ayağa siyah kıyafetler de bu dönemle ilişkilendirilmektedir. Protestanların bir kolu olan İngiliz prütanlar 1620 yılında bugünkü ABD sınırları içinde kalan Plymouth, Massachusetts bölgesinde bir koloni kurdular. Bu koloni, moda da içinde olmak üzere Amerikan kültürünü her açıdan etkiledi.

6.2. XVII. BAROK DÖNEMİNİN KADIN VE ERKEK GİYİMİNE ETKİLERİ

17. yüzyıl ayrıca moda tasarımları için önemli bir dönem olarak nitelendirilmektedir. Önceleri kostümler sadece ev hizmetlileri tarafından yapılırken 14. Louis'in de destekleriyle elbise üreticileri bir esnaf birliği oluşturmuştur.

Şekil: 6. 2. 1. Johannes Vermeer'in (1664) dikişçi kız tablosu
Kaynak: <http://asarioglu.blogspot.com.tr>

Dikişçi kadınlar, müşterilerini yeni kalıplar, parlak kumaşlar ve aksesuar kullanma konusunda ikna etmişler ve yepyeni stiller yaratma olanağı bulmuşlardı.

Şekil: 6.2.2. 17. Yüzyıl Barok Dönemi Kadın Korsesi (busk)
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com//>

Yüzyılın ortalarına doğru kadınlar ‘busk’ adı verilen metal, ahşap ve fildişinden yapılan korseler kullanmışlardı. Giysi kolları kısalmış ve dantellerle süslenmişti.

Şekil: 6.2.3. Marchesa Brigida Spinola Doria(1606)
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Şekil: 6.2.4. Mary Radcliffe, (1612)
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Şekil: 6.2.5. Dantel yaka ve kol manşetleri (1613)
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Şekil: 6.2.6. Dantel yaka ve kol manşetleri (1609)
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Şekil: 6.2.7. Kasnak yaka ve kabarık kollar

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

1620'lerin sonlarında dirsek boyunda kabarık kollar rağbet görmeye başlanmıştı. Üzerleri ipek kumaş şeritleri ile kaplı kabarık kollar çoğunlukla kurdele biçimli biyeler ve rozetlerle süslünüyordu.

1630'larda elbiseler mum ışığında parlayan ipek saten kumaşlardan yapılıyormuştu. Korsajlar yüksek belliydi ve yaka kenarları, manşetlerle uyumlu dantellerden süsleniyordu.

Şekil: 6.2.8. Geniş yakalıklar

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

1630'lu yıllarda giyilen kabarık kollar ve yerleri süpüren kabarık elbiselerinin yuvarlak bir silüete bürünmesini sağlıyordu. Flaman bölgesinde geniş yakalıklar ve koyu renkli kıyafetler son derece modaydı.

Şekil: 6.2.9. Dantel yaka ve kol manşetleri (1640)
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Günlük kıyafetlerde kemik korseler, saten ve taftadan yapılan drapeli etekler kullanılmış, saçlar alın hizasında bukleler olarak kıvrılmıştı.

Şekil: 6.2.10. (1660) Charles Beaubrun
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com>

Şekil: 6.2.11. 17. Yüzyıl Barok Dönemi
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com//>

Şekil: 6.2.12. 17. Yüzyıl Barok Dönemi
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com/>

Dantel, hem kadınlar hem erkekler için popüler bir aksesuardı. Temel olarak keten kıyafetlerin uçlarında kullanılmasına rağmen, zaman içinde tüm yaka ve manşetlerde kullanılmaya başlanmıştır.

Şekil: 6.2.13. Barok Dönemi Erkek Giyimi
Kaynak:<http://www.wikipedia.com>

Şekil: 6.2.14.Willem van Heythuysen (1625)
Kaynak:<http://www.wikipedia.com>

6.3. DOUBLET CEKET VE KISA PANTOLON (1635-1649)

Bu dönemde Fransa hala modanın merkezi konumundaydı. Çoğunlukla birbiri ile uyumlu kumaşlardan yapılan doublet ceket ve pantolonlar en sık giyilen kıyafetlerdi. Zaman içinde daha yüksek belli ceketler giyinmeye başlandı, bel kesimi altında kalan kısım ise biraz daha genişledi ve kalça hizasına kadar indi. Kıyafetlerin önlerine, arkalarına ve kollarına dikey kesikler atmak son derece popüler oldu. Önceden daha dar olan pantolonlar biraz daha bollaşmaya başladı. Ayrıca pantolon boyları da diz altına kadar uzadı. Baldırları saran pantolon paçalarına şerit takılıyor ve çoğu zamanda fiyonklarla süsleniyordu. 1640 ların ortalarında ceket ve pantolon boyları yeniden kısaldı. Beden olarak genişleyen pantolon dizde, düz bir çizgi halinde

bitmeye başladı. Bu pantolonlar eteğe benziyor ve altlarında kenarları süslü çamaşır giyiliyordu.

Şekil: 6.3.1. 1600'lerde Giyim
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Dikiş sanatı geliştikçe erkek kıyafetlerinde de zırhlarınkine benzer keskin ve sert hatlar yer almaya başlamıştı. Yumuşak fırfırlı yakalıklar, hatta normal kıyafet yakalıkları bile daha düz ve sert bir hal almaya başlamıştı. Bu yeni tarz giysiler insanların hareket kabiliyetlerini zorlamıştı. 1920'lerde kısa pantolonların ortaya çıkışı ve saç boylarının tekrar uzaması ile giyim daha rahat bir hal almaya başlamıştı.

Şekil: 6.3.2. Erkek giyimin de kullanılan dantel
Kaynak:<http://donemkostumu.blog.com/>

Şekil: 6.3.3. 17. Yüzyıl 1620'lerde Erkek Giyimi
Kaynak:<http://www.marquise.de>

Şekil: 6.3.4. 17. Yüzyıl 1640'larda Erkek Giyimleri

Kaynak: ATALAY Duygu, Haliç Üni. Sosyal Bil. Tekstil Ve Moda Tas. Böl. Yüksek Lisans Dönem Ödevi

Şekil: 6.3.5. 17. Yüzyıl 1660'larda Erkek Giyimleri

Kaynak: ATALAY Duygu, Haliç Üni. Sosyal Bil. Tekstil Ve Moda Tas. Böl. Yüksek Lisans Dönem Ödevi

6.4. KORSEDEN BOL MANTOYA (1660-1680)

1660-1680 yılları arasında, hem toplum hemde kadın kıyafetleri önemli bir değişim geçirdi. İngiltere’de II. Charles tahta çıkarken Fransa’da XIV. Louis, monarşiyi yeniden moda ve yönetimin merkezi haline getirdi ve Versailles Sarayı’nı kurdu. Kadın kıyafetleride yavaş bir evrim geçirdi ve kemikli korsaj, etek ve pelerinden oluşan elbiseler yerini, *manto* adı veriler arka kısmı drapeli ve işlemeli bol dış elbiselere bıraktı. Bu yeni tarz kıyafetler, farklı bir uzmanlık gerektiriyordu ve daha ayrıntılı kıyafetler hala terziler tarafından dikilirken, mantolar yalnızca bu işi yapan kişiler tarafından dikiliyordu. Kadınlar elbise kumaşlarını ve dantel gibi süslemeleri manifaturacılardan, tuhafiyecilerden, ipek ve keten tüccarlarından satın alıyordu.

6.5. YENİLENEN MODA

1660 İngilterede modanın yeniden inşa edilmesi, dönemin modası üzerinde büyük bir etkiye sahip olan İngiliz Aristokrasisi’nin yeni döneminin işaretlerini de veriyordu. II. Charles, kendisini şımartmayı bilen, zarif bir adamdı. Maiyetindekiler de onun gibi giyiniyordu. İngiliz soyluları müsrif giyimlerine rağmen yardım amaçlı organizasyonlara da önem veriyordu. Tichborne Dobel Tichborne Yardımı adlı tablo, tımar sahibi Lord’un, Tichborne köyünde yaşayan fakirlere ekmek dağıtmasını betimlemektedir. Soylular ve yoksulların kıyafetleri arasındaki farkda rahatlıkla görülebilmektedir. Tablonun tam ortasında bulunan adam, sade bir tunik üzerine yakadan etek ucuna kadar inen düğmelerle süslü bir palto giymiş; varlıklıların kostümlerinin ayrılmaz bir parçası olan ayrıntılı işlemlerle süslü dantel bir kravat ve peruk takmış, ayakkabıları ise küt burunlu ve yüksek topuklu. Bu kıyafet tarzı II. Charles’ın popüler hale getirdiği tarzlardan yalnızca biriydi. Solundaki iki kadında zamanın modasına uygun kıyafetler giymiş, dekolteli, uzun korsajlarının ön kısmı aşağı doğru sivriliyor ve değerli taşlarla, süslü tokalarla bağlanmış, dirseklere kadar uzayan karpuz kollu kıyafetin etek kısmı da alttaki jüponu ortaya çıkaracak biçimde arkada toplanmış, korsaj ve etek birbirine bağlanmış fakat yoksul kadınlar bunları ayrı parçalar halinde ve farklı renklerde giyiyordu. Soylu kadınların etek boyu ayakları kapatacak kadar uzunken, köylü

kadınların etek boyu biraz daha kısaydı. Bu dönemde hala sıkı korseler kullanılsa da bir özgürlük havası söz konusu.

Şekil: 6.5.1. Tichborne Dole (Tichborne Yardımı)1671

Kaynak: <http://www.historic-uk.com/CultureUK>

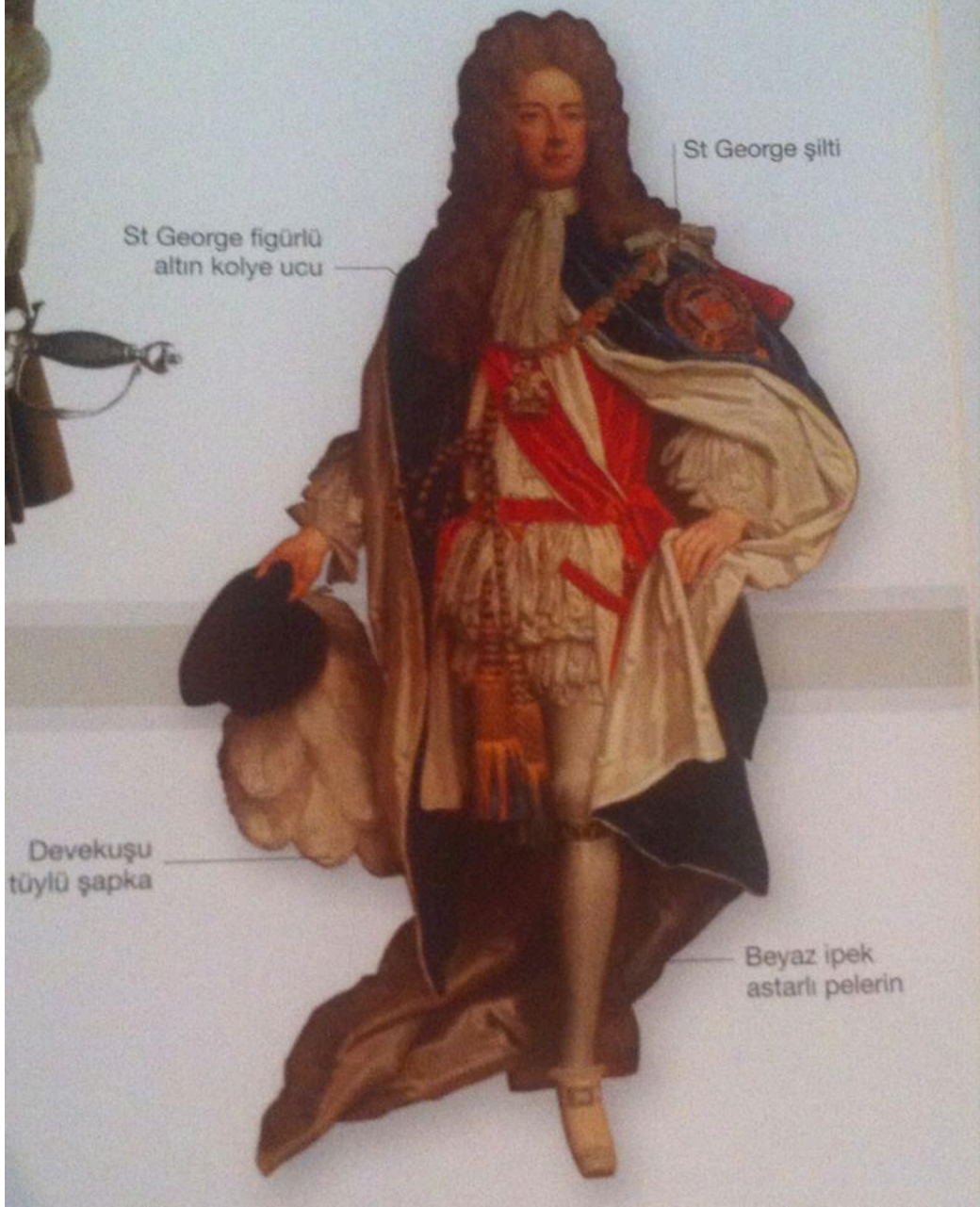
6.6. TAKIM ELBİSEYE DOĞRU (1685-1720)

Palto, zaman içinde büyük bir değişim geçirdi ve abartılı bir hal aldı. Bel kısmı dar olan paltoların etek kısmı da genişleyerek aşağıya doğru pililendi. Kıyafetlerin ön düğme bantlarına, ceplerine ve manşetlerine örgü biyeler eklendi. Kollar daha uzun ve dar bir hal aldı ama manşetler yine eskisi gibi geniş olarak kaldı. Hala vücuda yapışacak kadar dar olan yeleklerin boyu artık paltodan daha kısaydı. Bu yeleklerin ön kısımları son derece zengin biçimde süslüken, çok fazla göz önünde bulunmayan arka kısımları daha sade kumaşlardan yapılıyordu. Kısa pantolonlar da diz hizasına kadar indi ve eskiye nazaran vücuda daha fazla oturmaya başladı. Bazende dizin hemen üstünde bitebiliyor ve paça kısımları bağcıkları yardımı ile bağlanıyordu. Bu bağcıklar palto kumaşından yada düz siyah kumaştan yapılıbiliyordu. 1690'lardan itibaren cep kapaklarına, manşetlere ve paltonun ön düğme bandına süsleme amaçlı büyük düğmeler dikilmeye başlandı. Bu düğmeler çeşitli metallere yada palto kumaşından yapılıbiliyordu.

Şekil: 6.6.1. Barok Dönemi Takım Elbise

Kaynak:Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

Şekil: 6.6.2. Barok Dönemi Takım Elbise

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

6.7. MANTO VE JÜPONLAR (1681-1720)

1680'lerden itibaren manto, kadınların elbise dolaplarının temel parçalarından biri oldu. İç gömlek ve elbiseler ise en çok giyilen iç çamaşırlarıydı. Dirsek hizasında kolları olan ve paltoya benzeyen manto, sert korsajlar ve etekler üzerine giyilebiliyordu. Boyundan bel hizasına kadar kapalı olan mantolar arka ve yan eteklerden yukarıya doğru katlanıyor ve alttaki eteğin görünmesini sağlayacak

şekilde sabitleniyordu. Mantonun altına sert korsajlar giyiliyordu. Sert korsajlar, arkadan bağcıklarla bağlanıyordu ve ön kısımları göğüsleri ortaya çıkaracak biçimde dekolteliydi. Jüponlar eskisi gibi genişti ve bele oturuyordu. 1690'lardan itibaren mantoların önü, içteki karın koruyucu olarak adlandırılan süslü bir panel koyuluyordu.

Şekil: 6.7.1. Barok Dönemi Manto ve Jüponlar

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

6.8. RESMİ KOSTÜM ‘SIRMALI İPEK MANTO’

Kadınların elbise dolaplarının vazgeçilmez bir parçası olan ‘*manto*’ adını, aynı isimde anılan, lüks ipeklerin üretildiği bir İtalyan kasabasından ya da paltonun Fransızcası olan ‘*manteau*’ kelimesinden almış olabileceği düşünülmektedir. Temel olarak gayriresmi ortamlarda giyilen ve ön kısmı açık olan manto, zaman içinde alttaki eteği ortaya çıkaracak biçimde geriye, kalça üzerine atılmaya başlanmıştır. Kıyafetin kabarık durmasını sağlayacak tarlatanların kullanılmaya başlanması ile birlikte mantoların şekli de yeniden değişmiştir. Tarlatanlar çok farklı biçimlerde kullanılmıştır. Fakat yüzyılın sonuna doğru yan tarafa doğru genişleyen düz bir hal almıştır. 1753 yılında elbiseler resmi ortamlarda giyilmiş ve bu elbiseleri giyen kadınlar kapılardan yanlamasına geçmek zorunda kalmışlardır.

Şekil: 6.8.1. Barok Dönemi Manto ve Jüponlar

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 20013 1. Baskı:121

6.9. MANTO VE ÖNÜ AÇIK DIŞ ELBİSE (1720-1770)

18. yüzyıl boyunca en temel kadın kıyafeti günümüzdeki paltolar yerine giyilen dış elbiselerdi. Dış elbiselerin altına iç etek olarak adlandırılan etekler giyiliyor, korsaj üzerinde kalan boşluk ise karın koruyucu adı verilen sert bir panelle kapatılıyordu. Bu sert paneller iğnelerle elbiseye sabitleniyordu. Resmi balonların modası, başında XV. Louis bulunan Fransız Sarayı'nda belirleniyor ve bu moda tüm Avrupa'da taklit ediliyordu. Özellikle de '*Le Grand Habit*' olarak bilinen kemik destekli korsajlardan ve sofistike eteklerden oluşan tarz, yoğun olarak taklit ediliyordu. Yan kısmı drapelerden, arkasında düz bir panelden oluşan mantolarda İngiliz Saraylarında son derece popülerdi.

Şekil: 6.9.1. Barok Dönemi Dış Elbise

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 2003 1. Baskı:121

Robe à la Française olarak da adlandırılan, arka kısmı bol ve uzun, sırtı torbalı elbiseler iki şekilde giyilebiliyordu. Püfeller omuz hizasından başlayarak dökülüyor ve elbisenin arkasında bir kuyruk oluşturuyordu. Bir diğer alternatif olarak Polonez tarzında ise arka tarafta bulunan kumaş, kabarık bir görüntü oluşturmak amacıyla toplanıyordu. Açık kalan ön kısım ise üçgen biçimli bir karın koruyucu ya da elbiseye uygun bir korsaj ile kapatılıyordu. Elbisenin altına giyilen sert korsajlar ya

da karın koruyucuları, vücudun koni şeklini alarak elbiseyi daha iyi taşımasına da olanak sağlıyordu.

7. FRANSIZ MODASI (1778-1789)

Modayla ilgilenen insanlar, 18. yüzyıl sonlarına doğru tüm dikkatlerini giyim-kuşam, davranış ve kültürel eğilimler konusunda son sözü söyleyen Fransa'ya vermişti. Fakat devrim arifesinde, Fransız Aristokrasisi halkla olan bağını kaybetti ve kıyafet seçimlerinde aşırılığa gitti. Dönem modası vücudu saran korsajlarla drapeli ve dolgulu etekler etrafında dönüyordu. Üste de dantel ile çevrelenmiş, yuvarlak dekolte yakalı korsajlar giyiliyordu. Saçlar abartılı biçimde kabarık ve şapkalarda son derece büyüktü. Fransız etkisi ve Lyon ipeği gibi zarif kumaşlar, varlıklı ailelere mensup kadınların yalnızca kaliteli kıyafetler giymekle kalmadığını, hem toplum içinde hemde evde bir dekor gibi durduklarını göstermektedir.

Şekil: 7. 1. Fransız Modası

Kaynak: <http://www.donemkostumu.blog.com/donemler>

8. Marie Antoinette

8.1. 'Moda İkonu'

Avusturya doğumlu Marie Antoinette (1755-1793) 1770 yılında Fransaya geldiği zaman Bourbon Sarayı'na girdi ve burada çırıl çıplak soyuldu. Kıyafetleriyle birlikte Avusturya ile olan bağlarından feragat eden Marie'ye, parlıtlı balo kostümleri giydirildi. Marie, gelecekte Fransa Kralı olacak XVI. Lois ile evlenecek ve bir veliaht dünyaya getirecekti. Önceleri sorumlu ve saygılı eş rolünü oynayan kraliçe, büyük tarlatanlar ve sert korsajlardan oluşan saray ihtişamına uyum sağlama konusunda zorluk çekiyordu. Arkadaşsız, çocuksuz ve saldırgan Fransız Sarayı'nın kuşkuyla yaklaştığı Kraliçe, ayakta kalabilmek ve prestijini kurtarmak için farklı tarzlarda giyinme yolunu seçti. Bu durumu onaylamayan bir Aristokrat onun '*modada tam bir devrim*' yarattığını belirtti.

Şekil: 8. 1. 1. Marie Antoinette
Kaynak: <http://www.en.wikipedia.org>

Şekil: 8. 1. 2. Marie Antoinette
Kaynak: <http://www.en.wikipedia.org>

8.2. Aşırılık ve Deneysellik

Marie Antoinette, kraliyet ailesinin beklentilerini boşa çıkarmıştı. Skandal yaratacak bir harekette bulunarak korsaj giymeyi reddetti. Ata binmeyi öğrendikten sonra uzun, kabarık etekler giymeyi bırakıp tıpkı erkekler gibi kısa pantolonlar ve birinci ceketi giymeye başladı. Kayınvalidesi onu ‘*Eğer erkek gibi ata bineceksen erkek gibi giyin... Bu ata binme sevdası hem senin için tehlikeli olduğunu hemde çocuk doğurma konusunda bir sorun yaratacağını düşünüyorum*’ diyerek uyardı. 1774 yılında kocası XVI. Louis Fransa Kralı olduğu zaman tüm gözler Marie Antoniette ve yeni kabarık saç şekline çevrildi. Yoğun olarak pudralanan saçlar alnın üst kısmında krepleniyor ve en üstüne de beyaz deve kuşu tüyleri takılıyordu. Bu saç stili kısa sürede tüm Fransızlar tarafından taklit edildi. Kraliçe, dikkat çekici kıyafetler konusunda da son derece deneysel bir yaklaşıma sahipti. Her hafta Paris’e gidiyor ve şehrin en ünlü tasarımcıları ile görüşüyordu. Normalde bir kumaş satıcısı olan Rose Bertin (1747-1813), onun en çok güvendiği stilist oldu. Kraliçe’nin 1780 yılında giydiği göğüsleri kaldıran korsajlar ve ayak bileği hizasında eteklerden oluşan ‘*Robe a La Polonaise*’ adlı kıyafetler kısa sürede popüler oldu. Elbiseler, tarlatanlarla desteklenmek yerine yeniden vücudun arka kısmında toplanmaya başladı. Kollar hala dirsek hizasındaydı fakat vücuda oturuyor ve fırfırlarla çevreleniyordu. Bu yeni ‘*polonez*’ tarzı hem Fransız hemde İngiliz Sarayları tarafından benimsendi.

8.3. Sadelik Ve Yıldızlara Yaraşan Bir Kalite

1780’lerin sonunda Marie Antoinette tarzını tamamen değiştirdi. Daha basit ve hafif kıyafetlerden oluşan İngiliz tarzını benimseyerek Fransız yurttaşlarını gücendirdi. Görüntüsü yumuşadıkça ‘*chemises a la reine*’ olarak adlandırılan ve müslin kumaşından yapılan beli kemerli elbiseler giymeye başladı. Tarlatansız giyilen bu elbiselerin kumaşları bacaklara dolanıyordu. Köylü kızı görüntüsü, farklı açılarda kıvrılabilen geniş hasır şapkalarla tamamlanıyordu. Bu tarz önceleri Fransız

toplumu tarafından küçümsense de kısa sürede taklit edilmeye başlandı. Marie Antoinette giydiği kıyafetlerle, nekadara mal olursa olsun istediği şeyi giyen bir kraliçe izlenimi yaratıyordu. Saraydaki düşmanları onun maddi anlamda sorumsuz ve moda bağımlısı olduğuyla ilgili dedikodular yayıyordu ve bu durum devrim Fransa'sında halka ihanet anlamına geliyordu. Marie Antoinette, 1793 yılında herkesten gizlediği beyaz kombinezonu ile hayata gözlerini yumdu. Tarzı, maiyetindekiler ve halk tarafından taklit edilen Marie Antoinette son nefesine kadar modayı belirleyen biri oldu.

9.Barok Dönemi ve Moda ile ilişkisi

Şekil: 9. 1. Bugünün Modasında Barok Esintisi
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

17. yüzyılda hakim olan, Barok tarzı moda tarihi bakımından görkemli ve şatafatlı bir dönemi simgelemektedir. Zengin, görkem, ağır süslemeler, göz alıcı renkler bu dönemin genel özelliklerindendir. Barok Moda akımı denildiğinde akla gelen ilk şey gösterişti.

Barok moda akımının ilk tohumları, 17. yüzyılda sert korselerin ve kabarık elbiselerin bir alışkanlık haline geldiği Fransız saraylarında atıldı ve böylece Barok moda tarzı Fransa'da gelişmişti. Bu moda akımının, gösterişli kumaşları bütün Avrupa da üretildi. Koyu renkte ipekler, brokarlar, keten yakalar ve dantelli kumaşların kullanıldığı barok giyim tarzında, kadın kıyafetleri detaylı süslemelerle donatılıp korselerle destekleniyordu. Drape kullanımı ve dekolteli yakalar giyimlerde gözükmekteydi. 1600-1650'lerde kadın elbiseleri yüksek belliydi ancak 1650'lerden sonra bel hizası aşağıya inerek uzun gövdeli elbiseler ortaya çıkmaya başladı ve omuzlarda giderek aşağıya indi. Barok Döneminin dikkat çekici kumaşları genellikle, tafta, kadife, yün atlas, muar, kamlot ve pamuktu.

9.1. GEÇ BAROK DÖNEMİNDEN KLASİK DÖNEME GEÇİŞTE

ROKOKO

18. yüzyılın başlarından ortalarına doğru, daha ziyade Fransa'da uygulanan yeni bir müzik üslubunda adı olan Rokoko, köklü Barok geleneğinin bakışsımsız mücevher gibi işlenmiş armoni ve ağır kontrapuan yapılarına baş kaldırıp, sonrada klasik müziğin örnek aldığı sadelik ile yeniliği getirmiş ve Geç Barok Dönemi'ni noktalamıştı. Buna karşın Barok (*kökü barroko: işlenmemiş şekilsiz inci*) müziğin etkileri, gittikçe zayıflayarakta olsa 1700'lerin ortalarına kadar devam edebilmişti.

Fransa'dan çıkıp İngiltere, İspanya, İtalya, Almanya, Avusturya, Macaristan, Bohemya, Slav Ülkeleri ve Rusya'da bile zamanlar yaygınlaşan Rokoko Tarzı, başlangıçta içinde bulunduğu 1700'lü yılların alışlagelmiş üsluplarına meydan okurcasına, Barok Sanatının haşmetinden sıyrılarak, dişi bir inceliğe ve çekiciliğe sahip damıtılmış anlayışa doğru evrilmişti. Bu yeni üslubun (*style glant: beyefendi tavrı*) müziğe uygulanışında, basit ve kolay oluşturulabilen ezgiler, hareketli, parlak ve bakışlımlı bir yapılandırma ile dinleyiciye sunulmuştu.

• Barok ve Rokoko Dönemi Müzik Yapısı ve Sonlanışı

Klasik müziği anlamak ve klasiğin tanımını yapmak için çok daha uzak bir geçmişe, Hz. İsa'nın yaşadığı döneme gitmemiz gerekir. İki bin yıl kadar önceki Roma İmparatorluğu Dönemi'nde, Avrupa kıtasına benzeri görülmemiş bir düzen ve barış hakim olmuştu. Tarih boyunca, hep değişik iktidar odaklarının çekişmesi ile parçalanmış olan bu coğrafya, ilk kez Roma tarafından emperyal bir bütünlük altına giriyordu. Güçlü Roma lejyonları, '*pax: Romana*'yı İtalya'dan binlerce kilometre ileri mesafelere taşımışlardı. Roma Devleti Batı ile Güney Avrupa'nın tamamında dahil, Akdeniz civarındaki bütün toprakları kapsayan geniş bir alana yüzyıllarca hükmetmişti. Egemenliği ile himayesine aldığı medeniyetlerden en çok Yunanistan-Makedonya, Kartaca ve Mısır kültürel olarak Roma'yı etkilemişti. Haliyle imparatorluk kanlı ayaklanmalarla hep çalkalanmış, dışarıdan bütünlüğünü tehdit eden istifalara sürekli maruz kalmıştı; ancak merkezdeki İtalya, devlet yapısını sağlamlaştırıldığı erken tarihi boyunca, nispeten rahat ve varlıklı dönemler sürdürebilmiş, ozamanlar yaşayan birikimli insanlarda sanata ve felsefeye yönelebilmişlerdi. İmparatorluğun erken evresinde hayat süren Romalı halk sosyolojik olarak üst sınıfa ayrılmış: Varsıl yöneticiler, orta sınıf emekçiler ve hakları olmayan köleler. Zamanla bu ilk çağ hukukuna dayalı sınıfçılık yani '*classism*' (*kökü Antik Yunan ve öncesine değin uzanır*) yüksek yaşam koşullarına sahip sınıfların kendilerini diğer sınıflardan çok daha üstün görmelerine ve kendilerini betimlemek için '*classicus*' terimini kullanmalarına sağlamıştı. Bu terim en birinci, en önemli, en üst Roma vatandaşı demek olmuştu.

Bu dönemle özdeşleşen mükemmellik, tanınmışlık, saygınlık, ağır başlılık, hatta kendini beğenmişlik ile soyluluk kavramları gibi (*üstün ahlaki ölçüler*), örnek bir Roma asilzadesinde, aranması beklenen değerlerdi. Bu tür ölçütlerin bağdaştırıldığı zengin ve rahat hayat biçimi, her sıradan Roma vatandaşının gıpta ile baktığı ve erişebilmek için '*gerekirse hileye ve hıyanete başvurmak pahasına*' gayret sarfettiği bir uğraş olmanyatdı. Tarihçiler '*klasik*' dediklerinde çoğu kez bu Antik Roma dönemini ve bu dönemde ortaya çıkan sanatlar ile düşüncelerini kastederler. 14. yüzyılda Rönesans ile başlayan özgürlükçü sanat akımı, beş yüz yıl içinde en üst seviyeye ulaşacak köklü bir değişimin habercisi idi. Avrupa bir bakıma kalsik Yunan ve Roma çağlarındaki, kesintili de olsa yaygın olan barışı ve

uygarlığı özlemiş, o döneme özgü ‘doğa aşkı’ ve ‘hümanizm’ üzerinden yüceltilen Antik erdemler, yeniden yaşatılmak istenmişti. 18. yüzyılda iyice belirginleşen Antikite’ye öykünmeci bu ‘Classist’ akım, böylelikle klasik müziği doğurmuştu. Klasik müzik, 18. yüzyıldan başlayarak, Avusturya İmparatorluğu’nun başkenti olan Viyana ile özdeşleşecekti.

• Barok’tan Sonra Rokoko

Öncelikle Tanrı’yı ve dini yüceltmek amacını taşıyan Barok müzik, kilise dışındaki soylu kesimden varsıl insanların kulak zevki içinde bestelenmekteydi. O zamanlarda soylu olmak, seçkin ve zengin olmak kadar, görgülü, şahsiyetli ve kültürlü olmayıda gerektiriyordu. Avrupa’da yaşayan bir asilzade için, kültürlü olmak, müzik eğitimi kapsıyordu. Genelde soylular için ısmarlama yapılan Barok müzik soylu insanların beğenilerine hitap ederdi. Rokoko, Barok’tan bu şekilde ayrılmıştır. Rokoko dönemini hazırlayacak daha dünyevi bir tarzı talep etmeye başlamışlardı.

Genellikle Fransız Klavsen müziği ile özdeşleşen Rokoko tarzında, Barok bestecilerin yaptığı aksine, kısa süreli titreşime sahip Harpsicord telinin tez sönümlü tınısını telafi etmek için her vuruşa ardarda olabildiğince ritmik nota doldurulmazdı. Bunun yerine, belli bir motifin ‘rokay’ sanatında olduğu gibi çiçeksi süslemelerle bezenmesi yeğlenir. Armoni yapıları kolayca anlaşılabilir basitliklere indirgenmiş ve onların üzerine sıradan nota cümleleri kısa- uzun parçalar halinde yazılmıştı ‘galante müzik’.

10.BAROK DÖNEMİNİN SANATA VE MİMARİYE KATKISI

Sanatta görüş, duyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyan, farklılık gösteren harekete ‘sanat akımı’ denir. Bir başka deyişle, belli bir tarihsel süreçte aynı sanat anlayışına sahip sanatçıların oluşturduğu topluluktur ‘akım’.

Hemen her sanat akımı ortaya çıktığı dönemden itibaren belli bir süre edebiyat ortamında kendine yer edinmiş, bu akımın temsilcileri ortaya koyduğu yapıtlarla toplumda yankı uyandırmışlardı.

Barok Mimari'si 16. ve 18. yüzyıllarda gelişen müzik, resim ve edebiyat alanından sonra mimaride de kendine önemli ölçüde yer edinen akımdı. İtalyan kiliselerinde, gücünü Tanrı ve Mitoloji taslaklarından alan ve işlemeli duvarlar, görkemli bahçelerle donatılmış mimari yapıydı. Paris'te önemli bir yere sahip olan Versay Sarayı, Barok Mimarisi'nin en popüler örneklerinden biri olarak kabul edilmekteydi. Barok Dönemi'nde Paris'in Kraliyet gücünü temsil eden Versailles Sarayı her prensin örnek aldığı, bir yapı olarak göze çarpar. Barok Devri yapıları prenslerin sahip oldukları kudreti gösterirlerdi. Prenslerin bu yüzden malikanelerine verdikleri önem ve onlara harcadıkları para muazzamdı. Aynı zamanda bu dönemin binaları yaratıcının sanatsal gücünün ve mimari anlayışının da bir göstergesiydi. Bu dönemde sanat, doğayı taklit etme değil, aksine onu biçimlendirme olarak anlaşılmıştır. Bu dönemde yapılan Barok Sarayları, fiskiyeli havuzları, görkemli heykelleri, bahçeleri süslü ve muazzam salonları, duvar işlemleri, Tanrı ve Mitoloji konulu resimleri, dönemin mimarisinde yer alan temel unsurlardı. Bu dönemin şaşalı görünüşü, Barok Mimarisinde kendini net olarak belli eder. Viyana, Potsdam, Dresden, Würzburg, Salzburg gelişmelerini bu dönemin prenslerinin mutlakiyetçi rejimlerine borçluydu.

Parklar içinde kurulan görkemli şatolara, halkın değil girmesi yaklaşması bile yasaktı. Kimse saraya dahil değilse '*tebaa*' (*kul*) sayılıyordu. Bu göz kamaştırıcı ve süslü yapılar bu dönemden başka hiçbir dönemde bu kadar zerafete ve görkeme sahip olmamıştı.

Bu dönem mimarı ve yapıları şöyledir:

Carlo Maderno, Francesco Borromini, Gian Lorenzo Bernini: Palazzo Barberini; 1625-1633.

Francesco Borromini: San Carlo alle Quattro Fontane, Roma; 1634-1667.

Baldassare Longhena: Palazzo Pesaro, Venedig; 1650.

Louis Le Vau, Charles Lebrun, Jules Hardouin-Mansart: Versailles Sarayı, Versailles; 1678-1684.

Salomon de Brosse: Palaise du Luxembourg Paris; 1621-1662.

Jules Hardouin- Mansart: Dome des Invalides, Paris; 1676-1706.

Elias Holl: Augsburg Rathaus; 1615-1620.

Johann Lucas von Hildebrandt: Belvedere Sarayı, Viyana.

10.1 BAROK MİMARİSİNİN ÖNCÜLERİ VE ÖZELLİKLERİ

Michelangelo'nun geç dönem Romen yapıları özellikle de St. Peter's Bazilikası, Barok Mimari'sinin dikkate değer öncülerinden sayılabilir. Öğrencisi Giacomo Della Porta, Roma'da bu eser üzerinde çalışmaya devam etmiş, özellikle de erken dönem Barok'un en önemli kilise dış cephesi örneklerinden sayılan, Carlo Maderno'nun Santa Susanna (1603)'sına yol açan, Cizvit Kilisesi II. Gesuya imza atmıştı.

Kiliselerde kimi zaman oval formu ve daha geniş sahninler tamamlanmamış veya kasten yarım bırakılmış mimari öğeler.

Işığın dramatik kullanımı: Güçlü, aydınlık ve gölge kontrastları (*chiaroscuro etkileri*) veya değişik pencereler aracılığıyla düzenli bir aydınlatma. (*Weingarten Manastır'ı Kilisesi*)

Süs ve renklerin zengin kullanımı (*putti veya çoğu zaman altınla kaplanmış, ahşaptan figürler*)

Geniş skalalı tavan freskleri

Sıklıkla dramatik bir merkezi projeksiyonla karakterize edilmiş harici cepheler

İçeride resim, heykel ve sıva (*özellikle geç dönem Barok'ta*) için uygun bir kabuk

Trompe l'oeil (tasvir edilen objelerin 3 boyutlu görsel ilüzyon yaratması için fazlasıyla gerçekçi görüntüler içeren resim tekniği) gibi yanıltıcı efektler ve resimle heykelin harmanlanması

Bayyera, Çek, Polonya ve Ukrayna Barok'unda armut şekilli kubbeler Katolik ülkelerde özellikle veba salgınının bitişine şükretmek amacıyla dikilmiş Veba Sütunları

Şekil: 10. 1. 1. Versailles Aziz Louis Katedrali

Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Şekil: 10. 1. 2. Schönburnn Sarayı, Viyana
Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Şekil: 10. 1. 3. St. Petersburg
Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Şekil: 10. 1. 4. St. Petersburg

Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Şekil: 10. 1. 5. S. Carla Al Corso Kilisesi ve Kubbesi

Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Şekil: 10. 1. 6. Belverdere Sarayı
Kaynak:<http://www.emlakasiklopedisi/wiki/barok-mimari>

Mimarlık, müzik, resim ve heykelin etkileyici temalar altında birleştirilmesi amacı güder. Abartılı hareket duygusu, net gözükten detayları ile dönemin müzik ve edebiyatında kendini gösterir. Yoğun bir etki bırakan bu anlatım biçimi, kendi alanında fazla eser verildiğinden dolayı bir dönem adı olarak anılmaya başlanmıştı. 1699'da İtalya'da kilise etkisinde doğmuş ve bütün Avrupa'ya yayılmıştı. Mimarlıkta, deniz kabuklarına benzer eğmeçli bezemelerden meydana gelen, 17. yüzyılda kısmen 18. yüzyılda Avrupa'nın özellikle Katolik ülkelerine (*İtalya, İspanya, Portekiz, Avusturya, Güney Almanya, Belçika*) ve Latin Amerika'ya yayılmış olarak göze çarpar.

Mimaride, Mimar Louis Le Vau ve Bahçeci Andre'le Nötre tarafından yapılan Versailles Sarayı, Barok Mimarisinin en tipik örneklerindendi. Rönesans Dönemi tüm sanat dallarında sadelik, temizlik ve saflık dürtülerini güçlendirmesine ve duyguları daha yumuşak bir anlatımla ifade etmesine karşın, özellikle müzik alanında, sürekli kullandığı tek düzelikten dolayı giderek sıkıcı olmaya başladı. Okadar ki, Rönesans Dönemi bestelerinin en belirgin özelliği çalgıların aynı anda

başlayıp, aynı anda eseri bitirmesi olarak anlatılabilir. Barok müziğinin yapısında en belirgin özellik, müzikte ‘kontrast’ lar kullanılması olmuş ve bununla birlikte konçertolar devri başlamıştı. Müziksel ifadeyi güçlendirmek için kullanılan ses düzeyinin alçalıp yükselmesi Barok Dönem’de keşfedilen ve gelişen işaretlerle başlar. Orta Çağ ve Rönesans’ta ses şiddeti, hep aynı seviyede kullanılmaktaydı. Barok Dönem’de ‘piyano- düşük ses’ ve ‘forte- gür ses’ terimleri ile eserlerde ses şiddetinin önemi ve katkısı görülmeye başlar. Barok Dönem’in bir diğer yeniliği bu döneme kadar olan müzikal yapıda bulunmayan ve eserin başka bir bölüme geçeceğini veya bittiğini belirten bir olgunun kullanılmasıydı. Eserlerde kapanışlar ve geçişler daha güçlü yer alır. Sanat, konçerto ve vokal formları gelişiminin ortalarında, Barok Dönem’in bir başka önemli özelliği ortaya çıkmaya başladı: Tonalite. 16. yüzyılın ortalarında eski kilise modları, yeni anahtar bağları konseptiyle yer değiştirmeye başladı. Barok Dönem’le birlikte besteciler bir anahtardan diğerine atlamaya başlamıştı. Zamanın kromatik müziğini üretmeye başlamışlardı. Barok Dönem’in en gözde çalgıları ‘klavsen ve harpsikort’tu. Bunlar seslerin hafif veya kuvvetli çıkmasına olanak sağlamayan bir düzeneğe sahiptirler. Oysa Barok Dönem’inde gelişen, müzikal anlatımı güçlendiren müzik sembolleri ve o döneme ihtiyaç duyulan hafif ve kuvvetli çalınmalar önemli bir unsur haline almıştı. Barok Dönem’inde müzik, modern müzikal dilin gelişiminde kuşkusuz en önemli kilometre taşı olmuştu. Bu 15. yüzyıl içerisinde, müzikal formlar değişip geliştikçe bir yandanda daha sonrasının ve bugünün müzik standartlarını belirlemeye başlamıştı. Tonalite ve akar tonlaması çok büyük önem taşımaktaydı. Bir başka özellik ise müziğin, bu dönemde evrensel bir dil taşımaya başlaması, ulusallıktan çıkıp tüm Avrupa ve dünyaya seslenmesiydi. 1600’lü yıllarda Almanya’da edebiyat konu ve üslup yönünden karışıklık içindedir. Bununla bağıntılı olarak da bu durumu ortadan kaldırıp düzene sokmak çabaları vardı. Bu dönemde Barok edebiyatçıları bu bağlamda büyük uğraş vermişlerdi. Özellikle özgün yapıtlar ortaya çıkarmak, Almanca’yı edebi bir dil boyutuna getirmek, taklitçiliğin dışına çıkarak özgün eserler verebilmek için çaba harcamışlardı. Bu edebiyatçıların başında ‘Martin Opita’ gelir ki, Almanya’da Barok Devri asıl olarak onunla başlar diyebiliriz. Barok Devri

kendinden önce dine, kendinden sonra ise felsefeye dayalı reformasyon ve aydınlanma arasında gelişmiş bir devirdi. Edebiyatta ağırlık ‘nazım ve dram’dadır. Barok Devri’nde nazımda (*lirik*) genel olarak konu ölüm düşüncesidir. Bu döneme göre ölüm kaçınılmazdır ve hayat fanilikten ibarettir. ‘Sone’ bu dönemde etkin olan lirik biçimdir. Özellikle bu alanda Andrea gryphius ve İtalyan Petrus de Vinea Barok Dönemi Sonesini belirleyici isimleridir. Andrea Gryphius’un sone tarzındaki eserleri kaydadeğerdir. Dinsel boyutta çok fazla sayıda eseri vardır ve bunları ‘*Sonn- und Feiertagsonette*’ adlı kitabında toplanmıştır. Şiirlerinin çoğu da yine dini boyuttadır ve duayı andırır. Gryphius eserlerini genelde dini mistik bir tarzda ve ölüm korkusu, öte dünya konularını ele alarak işler. Roman ise daha çok burjuva konularına yönelik humanist roman doğrultusunda ilerler. Özellikle romanda epik kahramanlar yerini, kemdisi, hayat tarzı ve dünya hakkında düşünen onları alaya alan bir anlatıcıya bırakır. Bu bağlamda İspanyol edebiyatında ün salmış olan komik roman (*Schelmenroman*) Cervantes’in Don Quijote’u Alman romanına örnek olur. Öte yandan Barok Devri’nde Almanca’yı yabancı dillerin etkisinden (*İspanyolca, Fransızca, Latince vb.*) kurtarmak için seferberlik başlatılmıştı. Bu bağlantıda Almanca yazmak ve Almanca’yı arılaştırmak düşüncesiyle hareket edilmişti. Bu amaca yönelik olarak dil cemiyetleri kurulmuştu. 1617’de kurulan ‘*Die Fruchbringende Gesellschaft*’, ‘*Palmenorden*’, 1644’te kurulan ‘*Pegnitzchöfer*’ ve ‘*Gekrönte Blumenorden*’ bunlara örnek olarak verilebilir. Bunların içinde önemli olarak bahsedebileceğimiz ‘*Die Fruchtbringende Gesellschaft*’ üyelerini asillerden ve burjuvalardan almıştı. Palmenorden dil kurumu Almanca’nın Fransızca etkisinden kurtulmasını, onu arı bir dil sayesinde kültür dili seviyesine yükseltmek niyetindeydi. 1642 yılında ‘*Deutschgesinnte Genossenschaft*’ dil cemiyetinin kurucusu olan Zesen Yunan Tanrıça adlarına Almanca adlar vermişti. Bundan başka Martin Opitz ise bu konuda bir de kurumsal kitap yazarak edebi dilin Almanca olması için uğraşlar vermişti. Bu devirde çalışmalarıyla birlikte özgün eserler verilmeye çalışıldı. Bu dönemde yapılan Poetik çalışmaları Barok Devri’nde kaydadeğer çalışmalardı. Bu çalışmalarda edebiyatın tekniğini saptamış ve bunları birer ders kitabı olarak hizmete sunmuş önemli poetikçiler vardı. Bunlar:

Martin Opitz – ‘*Buch Von Der Deutschen Poeterei*’

Harsdörfer – ‘*Poetischer Trichter*’

Zesen – ‘*Hochdeutscher Helikan*’

Buchner – ‘*Verskunst*’

Schottel – ‘*Teutsche Sprachkunst*’ dir.

Barok Dönem, 1600 ile 1750 yılları İtalya’daki opera denemeleriyle başlamış, J.S. Bach’ın ölümüyle sona ermiş ve tüm müzik türlerinde günümüze kadar kalıcı olan değişikliklerin oluşmasına neden olmuştu.

Barok’un saray ihtişamından, kırın yalnızlığına dönüşte, XIV. Louis’in ölümü ile devleti idare eden Regent Philipp D Orleans’ın Saraya aşk hayatını sokmasının büyük rolü vardı.

11. Rokoko Dönemi ve Giyim

18. yüzyılda Rokoko, giyim dekoratif sanatlardaki yansımaların modaaya aydınlık ve estetik tarzda ifadesiyle gelişmekteydi. Barok Tarzının bir devamı olarak sayılan bu dönem, Barok Tarzına nazaran daha gösterişli ve daha renkliydi. Rokoko Dönem’inde; moda, renk ve çizgi ile ilgili yeni düşünceler ortaya çıkmaktaydı. Bu dönemde, zarafeti esas alan stiller göze çarpmaktadır. Kadın ve erkek giyiminde yaygın olarak; saten, atlas ve brokar kumaş kullanılmakta, özellikle baskılı ve nakışlı ipek ve basma kumaşlar ön plana çıkmıştı.

Şekil: 11. 1. 1. Rokoko Dönemi “Mademe de Pompadour”
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü, 2014: 106

François Boucher tarafından yaklaşık olarak 1756’da yapılmış olan Mademe de Pompadour’un bu portresi, Rokoko Döneminde süsleme ve aksesuarlarda hakim olan zevki göstermektedir. Kıyafetler ve aksesuarlar ne kadar abartılı olursa gösterişi de okadar fazla olurdu. Saten kumaş üzerine canlı renklerle işlenmiş çiçek motifleri, kollardaki tül detayları, boyundaki fiyonk bağ ile desteklenmiş kabarık saç modelleri ve saçtaki aksesuarlar, dönemin büyük ihtişamının göstergesiydi.

Şekil: 11. 1. 2. Rokoko Dönemi Polonez Elbise (1786)
Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü, 2014: 109

Drape kullanımını geç Rokoko Dönemi'nin ayırt edici özelliği idi. Önü açık manto olan 'Polonez' elbise (1786), Fransız tarzı elbisenin devasa çember kafesinden arındırılmış, tam eteği üzerine giyilmişti. İngiliz tarzı elbise olduğu gibi, küçük pililer oluşturacak şekilde arka belde toplanıyordu. Kalça kısmında katlı ve etek yastığı ile desteklenen üst etek, ipek bağcıklar ve düğmelerle üç parçaya ayrılmıştı. Soğuk günlerde ve narin giysilerin üzerine kapüşonlu pelerin tarzındaki, sırtı torbalı döküme sahip, kalçanın altında biten 'Brunswick' ceketler giyilmişti.

Şekil: 11. 1. 3. Rokoko Dönemi

Kaynak: MarnieFogg, Modanın Tüm Öyküsü, 2014: 109

1780'e gelindiğinde kadınlar daha büyük, geniş siperikli, genellikle hasır ya da ince dokunmuş talaş şeritlerden oluşan çoban şapkaları takmaya başladı. Bu tür şapkalar uzun kurdeleler, çiçek ya da kuş tüyleriyle süslenmekteydi. 1680'lerden itibaren manto, kadınların elbise dolaplarının temel parçalarından biri oldu. İç gömlek ve elbiseler ise en çok giyilen iç çamaşırlarıydı. Dirsek hizasında kolları olan ve paltoya benzeyen manto, sert korsajlar ve etekler üzerine giyilmişti. Jüponlar

eskisi gibi geniş ve bele oturuyordu. 1690'lardan itibaren mantoların önü, içteki korsajı gösterecek biçimde açılmaya başlanmıştı. Korsajların içine de karın koruyucu olarak adlandırılan süslü bir panel koyuluyordu.

Korse

Karın koruyucu

Şekil: 11. 1. 4. Rokoko Dönemi Korse ve Karın Koruyucu

Kaynak: Kaknüs Yayınları, Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam ve Stil Rehberi, 2013 1. Baskı:139

Kadın giyiminin vazgeçilmez parçası olan korsaj ve karın koruyucular, balina kemikleri ile sabitlenmekte ve kolalanarak sertleştirilmekteydi. Korsajlar çoğu zaman işlemeli ipekten, dekoratif bir panelle süslenmekteydi. Bazen de daha fazla kontrast yaratması ya da dikkat çekici olması için üstlerine karın koruyucular da giyilmişti.

Şekil: 11. 1. 5. Rokoko Dönemi desenli dış elbisesi ve iç etekler (1760 ve 1770)
Kaynak:<http://www.giyimvemoda.com>

Şekil: 11.1.6. Rokoko Dönemi enine genişleyen mantolar
Kaynak:<http://www.modagezgeni.com>

Modayla ilgilenen insanlar, 18. yüzyıl sonlarına doğru tüm dikkatlerini giyim kuşam, davranış ve kültürel eğilimler konusunda, son sözü söyleyen Fransa'ya vermişti. Fakat devrim arifesinde, Fransız Asristokrasisi halka olan bağını kaybetti ve kıyafet seçimlerinde aşırılığa gitti. Dönem modası vücudu saran korsajlarla, drapeli ve dolgulu etekler etrafında dönüyordu. Üstede dantel ile çevrelenmiş, yuvarlak dekolte yakalı korsajlar giyiliyordu. Fransız etkisi ve Lyon ipeği gibi zarif kumaşlar, varlıklı ailelere mensup kadınların yalnızca kaliteli kıyafetler giymekte kalmadığını, hem toplum içinde hemde evde bir dekor gibi durduklarını göstermekteydi.

Rokoko Dönem'inde, sosyete hayatında kimi ilginç değişiklikler de görülür buna, sanat tarihçisi Hildebrant da değiniyor. Şöyle ki, XIV. Louis Dönemi'nde çağ, erkekçe ve kahramancaydı. Rokoko da ise kadınca bir ifade dikkati çekiyor. Fransız İhtilali'nde sonra Napolyon Dönemi'nde ise, gene erkekçe ve kahramanca bir ifade önem kazanıyor. 1720-1750 yılları arası kadınlar her şeye hakimdiler. XIV. Louis'in Saray'ında, asiller arasında metres tutmak moda halindeydi ve bu metresi de ünlü Marquise de Pompadour'du. Zarafet, bayramlar ve serüven, resim sanatının başlıca konularıdır. Watteau, Boucher ve Frangonard Rokoko ressamlarıdır. Bütün bu sanatçılar aşık çiftlerin kırlarda, kuş sesleri arasında, gizli köşelerdeki aşklarını resimlemişlerdi. Bu çağın ahlaki çöküntüyü, çapkınlıkları şiddetle yermişlerdi. Herhalde her çağda insanlar birbirlerini sevmişler, aşık olmuşlardı. Ancak bu dönemde aşk, ilk kez sanatın konusu olmuştu. Ünlü Fransız politikacısı ve din adamı Tayllerand: *'Yalnız 1789'dan önce yaşayan insan, hayatın ne olduğunu bilir'* diyordu. Bu hayatın bir diğer anlamı, *'Apers Nous Le Deluge'* bizden sonra tufandı. Zevk ve hayatın tadını çıkarma, esastı ve hiçbir dönemde böyle bir şey görülmemişti. İşte bu hayatın gerekli süsünü Rokoko sanatçıları yapıyordu. Duvarlar, tavanlar, bahçeler, eğlenceyi, sevişmeyi, zevki kışkırtan bir renkliliğe bürünüyordu.

Rokoko Barok stilinden sonra sanat akımlarına verilen addır. 18. yüzyılın ortalarına doğru Barok stilinde kullanılan doğru çizgilerden meydana getirilen süslemeye karşı tepki olarak doğmuş motiflerden ibaret olup, Barok'tan daha ince ve

şekillerin kıvrımları daha zarif bir stildi. Barok stiline karşı, tepki olarak klasik stilin yeniden ortaya çıkmasından sonra Rokoko deyimi, modası geçmiş şey anlamında kullanılmıştı. 13. yüzyılda kalın malzeme inceltmek suretiyle levhalar haline gelmiştir. İnceltmiş olan demir malzeme, Rokoko stilinde yapılmış süslü işlerde kullanılmıştı. Bu stilde malzemeyi şekillendirmede kullanılan takım izleri, açık olarak belliydi. Uç kısımları boncuk baskı ile izlenerek sonradan kısaçla içe veya dışa doğru bükülmüştü. Yarmalar dövülerek, bitki yapraklarını stilize edecek şekilde yapılmıştı. Dövülerek inceltelen kesit değişimleri bazı yerlerde geometrik şekiller meydana gelecek şekilde delinmişti. İnceltmiş olan kesit kurşun üzerinde, bombe başlı çekiç ile çukurlaştırılarak diğer yüzde kabarıklar elde edilir. Bel (*gövde*) genellikle kare veya lama (*dikdörtgen*) gereçten yapılır. Rokoko stilinde yapılmış işlerde, sanatçı motifin heryerini en iyi işleme gayretini göstermişti. Rokoko stilinde çerçeve kullanılmaz. Serbestlik esası konuya hakimse de simetrik konum çikilmamıştı.

Rokoko bir üslup değildi. Çünkü mimariyi kapsamaz yalnız bir dekorasyon anlayışı olarak kalmıştı. 1720-1760 yıllarında yaygınlaşmış olan bu süs anlayışı, Avrupa'nın merkezi idare olarak en zengin ve müsrif olduğu bir dönemi kapsar. Bu çağda Avrupa'da, birçok karşıt görüşler çarpışıyordu. Rokoko sanatını tutan merkezi yönetimin asilleri, neşeli bir zerafeti, aşk hayatının heyecanını konu edinen biçimlendirmeyi seviyorlardı. Asiller yanında gittikçe gelişmeye başlayan ve çalışma iradesini her şeyden üstün tutan bir burjuva vardı. Burjuva titiz bir disipline, akla ve keşfe önem veriyordu. Bunlarla birlikte akla önem veren Deistler (*değişme – Yaradancılık*) ve ateistler de vardı. Ayrıca mistik bir dindarlık da gittikçe yayılıyordu. Çağ bu fikirlere paralel olarak, Voltaire'in hür düşüncesini, Bach'ın dini müziğini, Watteau'nun aşk bayramlarıyla ilgili resimlerini, porselenden çıplak kadın heykellerini, Gainsborough'un tablolarındaki İngiliz leydilerinin kibar ve zarif hareketlerini benimsiyor, paylaşıyordu. Her ne kadar Rokoko, bir süsleme anlayışını anlatıyorsa da, özellikle Fransa'da başka adlar altında tanınmakta ve Louis üslup olarak gösterilmektedir. Hatta bundan önceki sanat da, XIV. Louis Üslubu adı altında sanat tarihine geçmişti. Bunun gibi Regence Devri denilen döneme, XIV. Louis

Üslubu (1723-1774) denir. Sonra XIV. Louis Üslubu (1774-1792) ve Napolyon Dönemi'nin Sanatı gelir. XIV. Louis zamanındaki süslemede, özellikle tavan dekorasyonunda bir '*akantus yaprağı*' kompozisyonu hüküm sürer. Bu, yüksek – Barok'a paralel dalgalı bir hareketin heyecanını yansıtır. Regence Dönemi'nde kalabalık, dalgalı süsleme zayıflar ve soyut şeritler bunların yerlerini alır. XIV. Louis Dönemi'nde ise, bütün bu unsurlar yerine '*rocaille*' denilen yeni bir öge ortaya çıkar. Bu öge, Palmiyeden çıkmış ve sonra üç boyutlu biçimde midye kabuğuna dönüşmüştü. Rocai sözcüğünün (Fransızca rockaya) bahçelerde yapılan suni mağaralara atfen türetilmiş olduğu sanılmaktadır. Bu anlamda XIV. Louis Üslubunda kullanılmıştı. Alman Rokoko'su da, bu rocaille motifini benimsemişti. Ancak buna çiçekler, hayvanlar, Çinvari unsurlar katarak, bütün duvarları kaplamışlardı. Böylece bütün düzenler, sistemler dağılmış ve mantıksız bir süs ihtirası, bütün aklı ölçüleri ve mimari espriyi yıkmıştı. Rokoko'nun resimle ilgili olan özellikleri ise, Barok'un ağır, kitleli, dev resimlerine karşılık, zarif, dalgalı, neşeli ve küçük figürlerle ilgiliydi. Zarif hareketli danslara uygun menzett ve gawottelara katılan çiftler, aşkane kadınca bir havayı yaratıyorlardı. Artık Barok'un muhteşem salonlarındaki büyük balolar değil, özel hayatın, kırlardaki baş başa, aşkla ilgili anlar tercih ediliyordu. Kırların yalnızlığı seviliyordu.

12. Günümüz Modasında Barok Akımı

17. yüzyıla ait olan Barok Akımı, modernize edilmiş tasarımlarla günümüze dönüş yaptı. Dönemin Avrupa'sında pek çok prens, soylu ve asil otuz yıl savaşlarından sonra Rönesans'ın kuralcılığının tam zıttı olan bu sanat akımını benimsemişlerdi. Abartının, gösterişin göstergesi olan Barok Akımı kılık kıyafetten, mimari detaylara kadar her yere nüfus etmeye başlamıştı. En sonunda da sarayların görkemli atmosferinden, günümüz Defile ve Showlara kadar ulaşmayı başarmışlardır.

şekil: 12.1.*Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Barok akımın, Saray zenginliğini ve zerafetini, ihtişamlı görünümünden bir şey kaybettirmeden çağdaş yaşamda kullanılabilir hale getirerek, şekillerde görüldüğü üzere; tafta üzerine, tül den kabartma işlemeli motifler, eski dönem abartılı saç modellerinden ziyade, sade ve günlük yaşama uygun modern saç stilleri ile birlikte kıyafetlerin tasarımı daha çok ön plana çıkarılmıştır.

Şekil: 12.2. Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu **Şekil: 12.3.** Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr> **Kaynak:**<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Dolce & Gabbana koleksiyonunda Barok Akımını; abartılı takılar, yaldızlı kumaşlar, baskılar, nakışlar ve altın detaylar kullanarak günümüz modasına uyarlamıştır. Giysi tasarımlarındaki, sade ve dingin hatlara rağmen, dönemlerin asalet, zenginliğini ve zerafeti günümüz modasında, başarıyla kullanılmasına öncü isimlerden biri de, Dolce & Gabbana'dır.

Şekil: 12.4. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

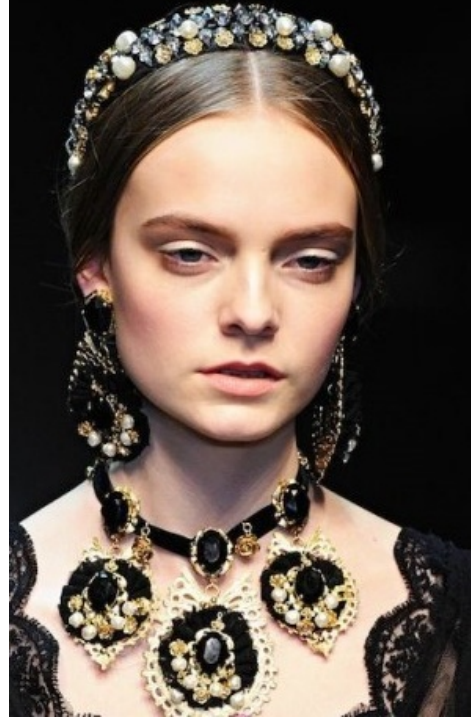
Şekil: 12.5. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Makenlerin üzerindeki elbiseler tasarımcının özel imzasını taşımaktadır. Saten desenli kumaş ve kumaşın parçası olarak devam eden büyük fiyonk, kollardaki zarif büzgüler, baştaki taç ve küpeler, dönemin ihtişamını yansıtmakla birlikte, yapılan doğal makyaj sadeliğiyle günümüz modasına uyarlanmıştır.

Diğer makede ise kadife kumaş üzerine tül detayları ve kabartma geleneksel motifleri eşliğinde, modern çizgilerin kullanılmasına rağmen yine o dönemin asalet ve ihtişamını anlatmaktadır.

Şekil: 12.6. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Şekil: 12.7. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Şekil: 12. 8. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Şekil: 12. 9. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Kıyafetlerdeki hareketlilik ve modern çizgiler şatafatlı ve sadelik karışımı ile bir araya gelerek, Barok ve Rokoko Dönemi esintilerini günümüze taşımaktadır. Koleksiyonda görüldüğü gibi ‘*Dolce & Gabbana*’ hem şıklığı hem abartıyı hemde sadeliği birleştirerek, o dönemin modasını günümüze uyarlamıştır.

Şekil: 12.10. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Şekil: 12.11. *Dolce&Gabbana 2012 yılı koleksiyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Barok, şatafatlı kumaşlar ve modern tasarımlarla bütünleşip günlük hayattaki yerini almaktadır. İpek, brokar, dantel kumaşların yoğunlukta olduğu, abartılı detayları barındıran akım detaylı süslemeler ile dikkat çekmektedir. Barok akımının beraberinde getirdiği altın rengi aksesuarlara da yansırken, siyah ve altının bütünlüğü de tüm tasarımlarda görülmektedir.

Şekil: 12.12. *Zuhair Murad 2012/2013 Kreasyonu*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Şekil: 12.13. *Alexander Mcquenn tasarımı*
Kaynak:<http://waffletadinda.blogspot.com.tr>

Kıyafetlerde kullanılan stil sanatçıyı yansıtır yukarıdaki elbiselerde; hayalet tül üzerine dönemin motiflerini, boncuk, kordon ve taşlarla işlenmesi o dönemin ihtişamını yansıtmaktadır. Sanatçıların özellikleri kullandıkları malzeme, aksesuar, baskı ve işleme yöntemleri, renkler vb. uygulamalar ile kendini belli eder. En ufak bir parçadan tasarımcının kim olduğu anlaşılır ve bu bir çeşit imza yöntemidir. Elsa Schiaparelli’de bu tasarımcılardan biridir.

12.1.1. Elsa Schiaparelli

Şekil: 12.1.1. Elsa Schiaparelli
Kaynak:<http://www.theguardian.com>

Elsa Schiaparelli, 1890 yılında Roma’da doğan İtalyan bir tasarımcıdır. Aslen felsefe okumuş, genç yaşta bir kontla evlenmişti. New York’a yerleşip felsefe dersleri verirken kocasının onu terketmesi üzerine modayla ilgilenmeye başlamıştı. New York’ta edindiği çevresinin yardımıyla dönemin çoğu sanatçısıyla tanışma fırsatı bulmuş, hayallerini gerçekleştirmek uğruna kızını da yanına alarak, 1920’li yıllar da Paris’e transfer olmuştu. 1928 de ilk mağazasını ‘Rue de la paix’ de açmış, 1954’e kadar da açtığı modaevinin başında durmuştu. 30’lu ve 40’lı yıllarda o zamana kadar ki moda dünyasını oldukça değişik boyutlara sürüklemişti. Bu dönemde verevine kumaş kesimini keşfeden Elsa, vücudu saran elbiselerle gece elbiselerine ayrı bir form kazandırmış, aynı zamanda vatka kullanımını aksesuara çevirmişti. Tasarımda avantgarde, formlarda kadının özgürlüğünden ve sanatta görülen sürrealist akımdan yana olan anti-konformist bu tasarımcı, neon pembesinin moda olabileceğini göstermiş, şapka-ayakkabı gibi efsane modelleri ve Salvador Dali’den ilham alarak yarattığı ‘gözyaşı elbisesi’ ile akıllara kazınmıştı. Yaptığı birçok tasarım tema konuluydu.

Hayvanlar ve doğada ki diğer canlılar onun ilham kaynağı olmuştu. Bu konuda okadar başarılıydı ki ‘Yves Saint Laurent, John Galliano ve JP Gaultier’ ondan esinlendiklerini itiraf etmişti. Tek rakibi ise ‘Coco Chaneldi’. Aralarındaki rekabet varsayımlarını doğrularcasına ‘Chanel’ onun için “şu elbise yapan italyan”, kendisi de Chanel için “şu sıkıcı burjuva” demiştir. Kendisi Chanel’den farklı olarak

kadınlara stil ve şıklık kazandırmaktan çok ilham verici bir misyon edinmeyi ve surrealist tasarımlar yapmayı tercih etmişti. Ama bir yandan dikiş makinasına hiç oturmadiğı için birçok dikimciye yaratıcılığı ters gelmişti. En ilginç tasarımlarından biri de Dali'yle birlikte yaptığı ayakkabıdan bozma şapkalardır.

Şekil: 12.1.2. Elsa'nın ayakkabıdan bozma şapka ve dönem kıyafetleri
Kaynak:<http://modagezgini.com/elsa-schiaparelli-ve-tasarimlari>

Kariyerini doruğa taşıdıktan sonra 1954'te modaevini kapattı ve anılarını yazmaya başladı. Onun unutulmayan vizyonu seneler geçmesine rağmen hafızalardan silinmedi ve modaseverler daima Schiaparelli'nin bir gün yeniden zirveye yerleşmesini sessizce beklemeye başladı. Elsa'nın moda hakkındaki önerileri:

1. Kendini tanı.
2. Renk körü olma.
3. Elbiselerini seçerken yanında asla bir kadın olmasın.
4. Az şey al ama ucuz şey alma.
5. Elbiseyi vücuduna uydurma, ona vücudunu uydur.
6. Bildiğin yerden alışveriş yap.
7. Ve en önemlisi terzi faturalarını zamanında öde.

Şekil: 12.1.3. *Elsa'nın 'gözyaşı' tasarımı*
Kaynak:<http://pinterest.com>

Şekil: 12.1.4. *Elsa Schiaparelli* dönem kıyafetleri
Kaynak: <http://pinterest.com>

13. SONUÇ

Tarihi araştırmalar için yapılan kazılardan ve çeşitli belgelerden, ilk insanların örtünme evreleri hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Kıyafetler önceleri ihtiyaca göre şekillenip giyilsede, daha sonraları güzel görünmeye ve sosyal sınıflara göre değiştiği, idareci, asker, filozof ve halkın ayrı ayrı kıyafetleri bulunduğu anlaşılmaktadır. Zamanla kendini keşfetmeye başlayan insan, ilk kıyafetler olarak soyulmuş hayvan derilerini tercih etmiş, daha sonraları yine hayvanlardan ve ticarettten yararlanarak giyisilerini isteklerine göre tasarlamışlardır.

Kıyafetler ile birlikte kendini güzel gösterme çabası içine giren insan, aksesuarlara, takılara, renklere vb. çeşitli malzemelere başvurarak değişik moda akımları yaratmıştır. Tarih boyunca yapılan araştırmalarda, toplumların birbirlerini etkilediği anlaşılmaktadır.

16. 17. ve 18. yüzyıllara gelindiğinde moda akımları gösterişe, abartıya ve ihtişama dayalıydı. Barok ve Rokoko Dönemlerinin Modaya Etkileri başlığı altında yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda Tarih Öncesi ve Tarihi Devirlerden başlayarak günümüze kadar gelen dönemde, insanların örtünme gereksinimlerini ve daha sonrasında, güzelliğe önem vererek modanın oluşumunu yazıp, günümüze kadar farklı kültürlerle karşımıza çıkan modayı toplumların, dinlerin ve insanların nasıl ele aldıklarını ve bu süreçteki öncülerini, giymiş oldukları kıyafetleri, yapmış oldukları yenilikleri inceleyerek görsellerle desteklenip aktarıldı.

Tarihin farklı devirlerinde moda ve giysiler çok farklı formlarda karşımıza çıkmaktadır. şöyle ki, Antik Çağ Uygarlıklarında Mısır, Yunan, Roma gibi önemli medeniyetlerin giyiniş biçimleri kullandıkları kumaşın asilliği, sadeliğiyle beraber aksesuarların gösterişi ile bütünleşi o yıllardaki giyim tarzını pililerin, katlamaların günümüze kadar gelişi anlatılmaktadır. Modern çağlara bakıldığında; BAROK:

17. yüzyıl kültürü ve sanatı “Barok” olarak adlandırılır. Terim ilk kez klasik oranları taşımayan yapıtları, aşağılamak için kullanılmıştır. Barok sanatçılar Rönesans öncülerini gibi tasarımın ve yarattığı etkinin bütünlüğüne önem vermişlerdir. Barok’u farklı kılan, özellikle insan bedenlerinde ve duygularda kendini gösteren kesintisiz hareket ve dönüşümdür. Uzun bir tarihi bünyesinde saklayan İtalya Barok’ta öncü rolü üstlenmişti. İtalyan ressamlar 16. yy’ın zorlama yapaylığıyla artık anlamsız bir süsleme sanatına dönüşmüş olan “Maniyerizm”i geri de bırakmayı başarmışlardı. Protestan Hollanda cumhuriyetinin barok sanatı, Katolik İtalyan barok’undan büyük ölçüde farklıdır. Bu farklılıklar barok’a özgüdür ve çağı biçimlendiren kültürel, politik ve dinsel çatışmalardan kaynaklanır. Katolik Barok kilise sanatına verdiği önemle hem kendini ön plana çıkartmış, hem de kendi hedeflerinin propagandasını yapmıştı. Sanat, insanları duygularından yakaladığı için halkın yeniden, Katolik dinine dönmesini sağlayabilecek uygun bir araç olarak görölüyordu.

Özellikleri ise;

1. Barok sanata psikolojik, duygusal ya da dinsel anlamda hareket egemendir.
2. Yanılsama yoluyla inandırma, dönüştürme ve aldatma barok için işaret kelimelerdir.
3. Resim bütün yönleri doğru ilerliyormuş, izleyici ile arasındaki psikolojik arayı kapatmak istiyormuş gibi görünür.
4. Barok sanat dönemi, politik çıkar ve mezhep çatışmalarına boyun eğmiştir; pek çok başyapıt iktidarın ve dinsel tutuculuğun övgüsü niteliğindedir.
5. Süslemeye önem verilmiştir. İçte ve dışta tasarımın etkileyici olması istenir. İç dekorasyonda resim, heykel ve mimari iç içe geçmiştir.
6. Barok dönem, Rönesans sırasında görsel sanatlara egemen olan feskler saray süslemeleri ve atlar panolarının yerine özel konutların duvarlarına asılabilecek, tuval üzerine yapılmış ölüdoğa, tür (janr) sahneleri ve peyzajlara değer veren ve giderek çeşitlilik kazanan patronlarla karakterizedir.
7. Işık-gölge etkilerine önem verilir. Işığın yan şapellerden veya kubbeden yayılması sağlanmıştır.
8. Yapıların cephesi heykelsidir. Heykel mimaride önemli yer tutar.
9. Hareketli dinamik bir görünüme sahiptir. Cephede ve içte hareketi çağrıştıran kıvrımlı biçimler kullanılır.
10. Tanrının yarattığı doğal dünya yerine, insan yaratısı dünyaya odaklanır. Geçici bir varoluşa, güzel bir biçim vermek amaçındadır.
11. Saraylar, gösterişte diğer yapıları aşar. Prenslar ve yönetici sınıf için yapılan saraylar ve şatolar, dışa açıktır ve yer aldığı çevreyi etkiler. Temsilciler; Gian Lorenzo Bernini, Johann Lucas von Hildebrandt, Gian Lorenzo Bernini, Caravaggio, Valezquez, Juan Van Der Hamen, Jusepe de Ribera, Vivaldi, Monteverdi, Torelli' dir.

ROKOKO: XV. Louis (1715- 74) döneminde Fransa'da etkin olan daha sonra Avusturya ve Almanya başta olmak üzere öteki ülkelere sıçrayan, son derece şatafatlı ve süslemeci tarzda bir sanat akımıdır. Rokoko sanatı, Barok'un karmaşık ve kıvrımlı biçimlerini benimsedi. Ama hazzı esas alan, çoğu kez röntgenci temalarıyla, çok daha hoppa ve zarifti. "Rokoko" aslında, Yeni - Klasikçi sanatçı Jacques - Louis David' in bir öğrencisinin bulduğu, hakaret terimidir. Grotto'ların duvarlarına dizilen deniz kabukları ve taşlar gibi çok süslü ve hareketli bir sanatı tanımlar. "Rokoko", XV. Louis'in metresi Madam Pompadour'la ilintili olarak kullanılıyordu ve kadınsılaştırılmış, çürük, yetersiz hükümetle, sevimli, erotik geçici duygularla eş anlamlıydı. Günümüzde ise "Rokoko" bu tür olumsuz yargıları ifade etmek için kullanılmamaktadır. Rokoko, Akademilerdeki Klasik Antikite eğitiminin reformu çabasıyla başladı. Resme, Watteau'nun yapıtlarıyla örneklenen, büyük bir şenlik ve duyarlılık getirdi. Aynı zamanda sanatçıların, Barok Klasikçilik'in önde gelen kişilerinden 'Poussin'in tarzında çalışmalarını yönünde ısrarla dayatılan formüllere karşı çıktı. Rokoko, sanatın, erotizm, süsleme ve zevki tercih ederek

üzerindeki aşırı ciddiyeti terk etmesinin önünü atı. Dünyayı, düşlenen zevkler ve eğlenceler için bir sahne olarak ele aldı. Chardin ve Watteau Rokoko'yu en iyi yansıtan iki ressamdı. Biçimsel açıdan bakıldığında, Rokoko çizgisel değildir. Rokoko sanatının çizgisi 'S' biçimindedir ve tipik Rokoko ortamı, içindeki bütün mobilyaların, panellerin, resimlerin kıvrımlı biçimde süslendiği ya da oyulduğu, kişiye özel odadır. Barok'la olan biçimsel benzerliği duyarlığadaha fazla seslenen renkler (*örneğin, gökyüzü mavi, gül pembe*) kullanılması kolay, havai bir güzellik ve daha güçlü duygusal ifadeler üzerine akıl yürütmesiydi. 18. yüzyılın sonunda Rokoko'nun gözden düşmesinin ardından, Yeni – Klasikçiler sanatsal ilkeleri olarak yeniden ahlaki ciddiyeti ve sertliği savundular ve esin kaynağı olarak Poussin'e geri döndüler. Temsilcileri ise; Jean Antoine Watteau, Jean – Bapsiste Siméon Chardin, François Boucher, Étienne – Maurice Falconet, Jean Honoré Fragonard, Sebastiano Ricci, Giovanni Battista Tiepolo, Giovanni Domenico Ferretti'dir.

Bu dönemlerden günümüze kadar, daha birçok çağ bu sırayı takip etmiştir. Tüm bu dönemlerden geçen giyim, moda eğilimlerini oluşturmaktadır. Bu yüzdendir ki, moda tarihi geçmişi içine alarak bugüne kadar gelmiştir. Bugün moda olan her giysi tarihteki moda akımlarından etkilenerek moda olmaktadır.

Çağdaş moda tasarımcılarında geçmişe, eski dönemlere ve saray ihtişamına olan özlemlerinin izleri bugünlere de yansımaktadır. Defileler, gösteriler, kullanılan kostümler ve yapılan tasarımlar o dönemin ihtişamını, gösterişini taşımaktadır. Taftalar, saten kumaşlar, kabarık motifler, takılan takılar, şapkalar, abartılı saçlar yapılan makyajla bütünleşerek gelişmiştir. Coco Chanel ve Elsa Schiaparelli gibi modacılar o dönemleri yeniden canlandırmış ve kıyafetlere can vermişlerdir.

14. KAYNAKLAR

Prof. Dr. Esin SARIOĞLU : Geçmişten Günümüze Moda,

Kaknüs Yayınları; Geçmişten Günümüze Giyim Kuşam Ve Stil Rehberi: MODA

Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Antmen, A. (2012). 16. ve 17. Yüzyıl Sanat Akımlar. (4.Baskı). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Aytaç E. (2013)

Barbarosoğlu, F. (2009). Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet. İstanbul: İz Yayıncılık.

Başkaya, O. (2010). Günümüzde Modanın Algılanış Biçimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Başoğlu, Z. (2005). Yirminci Yüzyıl Mimarlık Akımlarında Renk Kuramı De Stijl. İç Mimarlık Dergisi. 3, 64-65.

Bat, M. (2008). Moda Oluşturma Sürecinde Stratejik Planlama ve Halkla İlişkilerin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Batur, E. (2003) Modernizmin Serüveni. (6.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Becer, E. (2010). Modern Sanat ve Yeni Tipografi. (2.Baskı). De Stijl'in Yalın Geometrisi. Ankara: Dost Kitap Evi Yayınları.

Beksaç, E. (1993). Avrupa Sanatına Giriş. İstanbul: Engin Yayıncılık.

Bektaş, D. (1983). Modern Grafik Tasarımın Gelişimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi.

Betts, P. (2004). Kültürel Nesnelere: Batı Alman Endüstri Ürünleri Tasarımı Bir Kültür Tarihi. Engin, A. (Çev). Los Angeles: California Üniversitesi Yayınları.

- Beykal, C. (1985). Vladimir Tatlin ve Konstrüktivizm. İstanbul: Boyut Dergisi 4/31, 18-22.
- Biryen, M. (2006). Piet Mondrian'ın Renk ve Biçim Sorunları. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Davis, F. (1997). Moda, Kültür ve Kimlik. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Deicher, S. (2010). Engin, A. (Çev). (2. Basım). Amerika: Taschen.
- Dempsey, A. (2007). Modern Çağda Sanat: Üsluplar, Ekoller, Hareketler. Akınay, O. (Çev). İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Dizisi Yayınları.
- Dereboy, E. (2004). Kostüm ve Moda Tarihi. Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilizasyon LTD.
- Doesburg, V. (1918). Ek XII. De Stijl. (1. Yıl, 8. Sayı). Dijital Dada Kütüphanesi, s. 91-94
- Eczacıbaşı, Ş. (1997). Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. (c. 1, s. 706) İstanbul: Yem Yayınları.
- Ekilson, S. (2007). Grafik Tasarım; Yeni Bir Tarih. Engin, A. (Çev). Amerika: Yale Üniversitesi Basım Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2011). Bir Moda Tasarımcısının Koleksiyon Hazırlama Süreci ve Simay Bülbül Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Erkmen, B. (1989). Encyclopaedia Britannica Inc. Ana Yayıncılık A.Ş. İstanbul: c. 19, 245.
- Eti, S. (1968). Çağdaş Sanat. İstanbul: Karaca Ofset.
- Fauchereau, S. (1994). Mondrian ve Neo- Plastik Ütopya. Engin, A. (Çev). New York: Rizzoli.
- Givgilili, A. , Özer, B. ve Hasol, D. (1997). Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. (c. 1, s. 432.) İstanbul: Yapı - Endüstri Merkezi Yayınları.

- Güntürkün, Ü. D. (2010). *Moda Olgusunun Renk Trendleri Çerçevesinde Ele Alınması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- H.L.C, J. (1956). *Modern Sanat İçin Hollanda*. Albayrak, E. (Çev). *DE STIJL 1917-1931*. 1.baskı. Amsterdam: *J.M. Meulenhoff*.
- Hasol, D. (1993). *Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul: Yapı – Endüstri Yayınları.
- Hess, W. (1944). *Piet Mondrian*. Kızıltan, G. (Çev). İstanbul: *Gergedan Yeryüzü Kültürü Dergisi / 1998*. 17, 95.
- Honour, H. (1969). *Chefs-d’oeuvre du mobilier – de la Renaissance a nos jours – Des Ebenistes Aux Designders (Mobilya Başyapıtları – Rönesanstan Günümüze Kadar)*. Engin, A. (Çev). İtalya: Imprime.
- Jones, Jenkyn, S. (2009). *Moda Tasarımı*. Kılıç, H. (Çev). İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- Kabaş, Ö. (1976). *Tüm-Çevresel Gerçekçilik – Bildirişim ve Sibermetik Kuramları Açısından Plastik Sanatların Oluşumuna Bir Bakış*. İstanbul: İstanbul Devlet Akademisi Yayınları. 69, 108.
- Kahraman, H.B. (1995). *Sanatsal Gerçeklikler Olgular ve Öteleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kaplanoğlu, L. (2003). *Kübizm, Fütürizm ve Dada Bileşenleri*. İstanbul: *Artist Modern Dergisi*. 3, 57.
- Kara, N. (2000). *Plastik Sanatlarda Matematik. Sanatta Yeterlilik Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Karaer, Çizrelioğlu, F. (2010). *Doğu ve Batıda Üretim Odaklı Eğitim; Köy Enstitüleri ve Bauhaus. Batının Doğusu - Doğunun Batısı; Sanat ve Tasarımda Yeni Yaklaşımlar. Uluslar Arası Sempozyum*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

- Karamustafa, G. (1980). Sanat Akımlarının Güncel İşlevselliğe Dönüşmesi Sürecinde Resim-Afiş Etkileşmesi. İstanbul: Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Tekel Sanat Eğitimi Grubu.
- Kaya, S. (2008). Uluslar arası İlişkilerde Konstrüktivist Yaklaşımlar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. 3, 93.
- Laporte, M. Ve Waquet D. (2011). Moda. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Lucie- Smith, E. (2004). 20. Yüzyılda Görsel Sanatlar. İstanbul: Akbank Yayınları.
- Lyton, N. (2009). Modern Sanatın Öyküsü. Çapan, C. ve Ödiş, S. (Çev). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- MEGEP. (2007). Grafik Ve Fotoğraf, Çağdaş Sanat Akımları, Ankara.
- Miller, A. (2004). Design Writing Research Writing on Graphic Design. Engin, A. (Çev). Hong Kong: Phadion.
- Milner, J. (1995). Mondrian. Engin, A. (Çev). New York: Phaidon Basın Yayın Evi.
- Mutlu, B. (2001). Mimarlık Tarihi Ders Notları. İstanbul: Mimarlık Vakfı Enstitüsü Yayınları.
- Müstecaplıoğlu, A. (1997). Modern Sanatların Grafik Sanatlara Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Overy, P. (1969). De Stijl. Yılmaz, F.(Çev) Londra: Thames & Hudson.
- Özkan, N. (2001). 1950 Sonrası Türkiye'deki Tipografik Tasarımın Gelişimine Genel Bir Bakış. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özsezgin, K. (2002). Mondrian. İstanbul: Artist Dergisi. 8, 4.
- Özüdoğru, Ş. (2011). Moda ve Sanat. Eskişehir: İdil Dergisi. c.2 / S.6, 211-214.
- Pamuk, B. (2009). Giysi Moda Eğilimlerini Etkileyen Faktörler ve Bir Model Önerisi (1940-2007 Yılları Arası Basılı Yayımda Örnek Uygulama). Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Pektaş, H. (2006). Moda ve Postmodernizm. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Philip, B. (2006). Grafik Tasarım. Engin, A. (Çev). New York: Altson W.History.
- REİF, R. (1988). Rietveld ve Estetik Köken. Engin, A. (Çev). New York: New York Times, s.13
- Richardson T. ve Stangos N. (1975). Modern Sanat Kavramları. Engin, A. (Çev). İstanbul: Penguin Kitap Yayınları.
- Soner, T. (2002). William Morris. Yüksek Lisans Grafik Bölümü Ödevi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Studioso (1993). Vilmos Huszar. Engin, A. (Çev). Nijmegen: SUN.
- Tunalı, İ. (2008). Felsefenin Işığında Modern Resim. (7. Baskı). İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Turani, A. (1995). Resimde Geometri İşlem ve Sorunları. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Turani, A. (1998). Çağdaş Sanat Felsefesi. İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Turani, A. (2012). Dünya Sanat Tarihi. İstanbul: Remzi Kitap Evi.
- Warncke, P. (1990). İdeal Bir Sanat. Engin, A.(Çev). 1917 – 1931. Köln: Tashcen.
- Wilk, C. (2008). Modernizm. Engin, A. (Çev). Tasarımda Yeni Dünya. İngiltere: V&A Yayıncılık.
- Yalkut, A. , Fila, H. (1986). Tekstil. Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi. İstanbul: Milliyet Yayınları. c.22, s. 11369
- Yavuz, E. (2007). Yirminci Yüzyılda Sanatta ve Mimarlıkta Soyutlama İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yetmen, G. (2012). Giyilebilir Sanat. Yayınlanmış Ders Notları. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. Tekstil ve Moda Tasarım Bölümü.

15. İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51af252a92ed07.39438311 Erişim Tarihi: 22.12.2014

http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/sanat/moduller/cagdas_sanat_akimlari.pdf Erişim Tarihi: 22.12.2014

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Klasik> Erişim Tarihi: 23.12.2014

<http://my.opera.com/bachkien/albums/showpic.dml?album=3590512&picture=51945912> Erişim Tarihi: 23.12.2012

http://www.artsology.com/motion_in_art.php Erişim Tarihi: 29.12.2014

<http://peaceandwarpoetics.wikispaces.com/Words-in-Freedom> Erişim Tarihi: 29.12.2014

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Konstr%C3%BCktivizm_\(sanat\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Konstr%C3%BCktivizm_(sanat)) Erişim Tarihi: 30.12.2014

<http://www.arthistoryarchive.com/arthistory/classism/> Erişim Tarihi: 30.12.2014

<http://agora023.blogspot.com/2010/12/plans-and-sections.html> Erişim Tarihi: 01.01.2015

<http://www.iconofgraphics.com/Marie-Anoinette/> Erişim Tarihi: 02.01.2015

<http://www.searchdictionaries.com/?q=piet+mondrian> Erişim Tarihi: 06.01.2015

http://farm2.staticflickr.com/1162/578300917_21cd493d7a_z.jpg?zz=1 Erişim Tarihi: 06.01.2015

<http://www.wikipaintings.org/en/composition-the-cow-1> Erişim Tarihi: 11.11.2014

http://malcolmsjournal.blogspot.com/2010_04_01_archive.html Erişim Tarihi: 12.01.2015

<http://www.listal.com/viewimage/2154635h> Erişim Tarihi: 13.01.2015

<http://fahtkittehs.tumblr.com/> Erişim Tarihi: 17.01.2015

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:rococo> Erişim Tarihi: 19.01.2015

<http://www.designboom.com/tag/gerrit-rietveld/> (20.01.2015).

<http://www.chairblog.eu/2008/02/24/untitled-794/> Erişim Tarihi: 20.01.2015

<http://english.rkd.nl/archive/featured/archive.antoniettemarie> Erişim Tarihi: 27.01.2013

<http://www.vvork.com/?p=17861> Erişim Tarihi: 27.01.2015

<http://over-and-oversetter.blogspot.com/2010/08/reggae-grotesque-2.html> Erişim Tarihi: 27.01.2013

<http://nl.wikipedia.org/wiki/donemler> Erişim Tarihi: 27.01.2015

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4f/Metz_%26_Co_showroom_001.jpg Erişim Tarihi: 27.01.2015

<http://www.christies.com/lotfinder/ZoomImage/LotFinderImages/D52716/D5271623> - Erişim Tarihi: 27.01.2015

<http://nl.wikipedia.org/wiki/> Erişim Tarihi: 02.02.2015

<http://www.gemeentemuseum.nl/collection/item/99> Erişim Tarihi: 02.02.2015

<http://www.flickr.com/photos/utrechtwillem/6208013037/> Erişim Tarihi: 02.02.2015

http://wakouwa.skyrock.com/photo.html?id_article=2835382144&id_article_media=-1 Erişim Tarihi: 02.02.2015

http://www.muenchenarchitektur.com/index.php?p_id=14&aACTION=aARTICLE&aID=14956 Erişim Tarihi: 02.02.2015

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:J.J.P._Oud.jpg Erişim Tarihi: 03.02.2015

<http://www.flickr.com/photos/durr-architect/4575220485/> Erişim Tarihi: 03.02.2015

<http://nl.wikipedia.org/wiki/> Erişim Tarihi: 10.02.2015

<http://pzwart.wdka.nl/home/> Erişim Tarihi: 16.02.2015

<http://lisathatcher.files.wordpress.com/2012/03/cd-4.jpg> Erişim Tarihi: 16.02.2015

<http://www.kettererkunst.com/details-e.php?obnr=410700743&anummer=314> Erişim Tarihi: 16.02.2015

<http://www.codart.nl/exhibitions/details/1422/> Erişim Tarihi: 16.02.2015

http://www.disticaretnoktasi.com/wp-content/uploads/2013/02/fft5_mf3387.jpeg Erişim Tarihi: 16.02.2015

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekstil> Erişim Tarihi: 16.03.2015.

http://2.bp.blogspot.com/ISTN3111r20/UFH1U6sWlwI/AAAAAAAAACA/C_TpJBsB17U/s1600/cross-necklace-fashion-girl-outfit-shorts-Favim.com-259281.jpg Erişim Tarihi: 16.03.2015

http://3.bp.blogspot.com/_ROLOpFEK9Q/SqlvSpgNLjI/AAAAAAAAAIEI/UYQSyZYY-j8/s1600-h/chloe-sevigny-red-jacket.jpg Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://sineminroyal.blogspot.com/2011/01/isvec-kraliyet-dugununden-cok-sik.html>
Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://www.myfatpocket.com/touch-of-vogue/when-pop-art-meets-fashion-because-you-can-get-away-with-it.html> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://www.ilgilibilgili.com/feminen-tarz.html> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://www.yelizindunyasi.com/uzun-tulumlar/asos-6> (17.03.2015).

<http://modeldekordesin.blogspot.com/2012/12/deri-elbiseler.html> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://www.bakimlikadin.net/2012/09/13/universite-stilleri-2013/> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://www.modavetrendy.com/yeni-gotik-tarz.html> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<http://pemberuj.net/arsiv/51719/2012-sonbahar-kis-moda-trendleri-barok-ile-satafata-merhaba-deyin/> Erişim Tarihi: 17.03.2015

<https://pinterest.com/pin/107101297360866019/> Erişim Tarihi: 03. 2015

<http://www.loc.gov/pictures/resource/cph.3b04597/> Erişim Tarihi: 23.03.2015

http://1.bp.blogspot.com/0jgoxf5FD30/THqwhJHTGI/AAAAAAAAAD8/zo9zs5jqpcY/s1700/vintage_mens_fashion.jpg Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://sirretserbet.blogspot.com/2010/10/gercek-bir-duses-gormeyeli-ne-kadar.html>
Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://cheapchicobsession.com/tag/1700s-dresses/> Erişim Tarihi: 23.03.2015

http://3.bp.blogspot.com/_u4nOuoACYtY/TTNase4k3AI/AAAAAAAAAB0/mcRSStDdHrs/s1700/Fashion8.jpg Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://blog.stylesight.com/vintage/recession-fashion-welcomes-you-back-to-nthe-40s>
Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://image.glamourdaze.com/2012/07/chanel-1660s-fashion.jpg> Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://www.thegloss.com/tag/1750s-fashion/> Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://www.acsu.buffalo.edu/~mwaltos/lis506/project/1950s/fashion.html> Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://www.buttiningunlugu.com/index.php/tag/1800ler/> Erişim Tarihi: 23.03.2015

<http://www.flickr.com/photos/cinebeats/943341186/> Erişim Tarihi: 24.03.2015

<http://by58.blogspot.com/2011/04/1970s-fashion.html> Erişim Tarihi: 24.03.2015

<http://indiesage.blogspot.com/2011/05/70s.html> Erişim Tarihi: 24.03.2015

<http://www.retrofashion2013.com/80%E2%80%B2s-women-fashion-ideas/> Erişim Tarihi: 25.03.2015

<http://www.trendhunter.com/trends/vogue-taiwan-pop-story#!/photos/145281/2> Erişim Tarihi: 25.03.2015

http://3.bp.blogspot.com/_kbujzs12IYY/SxMJZQ_W6I/AAAAAAAAAhk/L5cKqdzRckY/s1600/spicegirls.jpg Erişim Tarihi: 25.03.2015

<http://alisonkerr.files.wordpress.com/2011/08/gilda-black-dress-use.jpg> Erişim Tarihi: 25.03.2015

http://www.haber365.com/Galeri/1600lerin_Moda_Elbiseleri/0/ Erişim Tarihi: 26.03.2015

<http://1.bp.blogspot.com/VxcWOoiIti0/Tqp4g38h39I/AAAAAAAAAIGo/LKY4vuL19RI/s1600/Pictures557.jpg> Erişim Tarihi: 26.03.2015

http://2.bp.blogspot.com/sTXZAzbYBrE/TWz5Xq9FKII/AAAAAAAAAB6I/ZCTCtcgQLrI/s1600/IMG_4752.JPG Erişim Tarihi: 27.03.2015

<http://baroc.nedir.com/> Erişim Tarihi: 27.03.2015

http://4.bp.blogspot.com/_s1eGmoONjO4/S3u5fAGuaNI/AAAAAAAAAJqY/L3HTmOfkl80/s1600-h/20.jpg Erişim Tarihi: 27.03.2015

<http://pinterest.com/pin/308848486915716796/> Erişim Tarihi: 28.03.2015

<http://www.blackneon.co.uk/lookbook2012/> Erişim Tarihi: 28.03.2015

<http://lookbook.nu/look/2582321> Erişim Tarihi: 28.03.2015

16. ÖZGEÇMİŞ

15 Haziran 1985 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Sarıyer Behçet Kemal Süper Lisesinde 2004 yılında lise eğitimini tamamladı. Lisans eğitimini Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı bölümünde 2012 yılında tamamladı. Bitirme Projesi olarak Mardin'i konu alarak en yüksek notu almıştır. Baskı Tasarımı, Dokuma Tasarımı ve Giysi Tasarımı olarak zorunlu stajını tamamlamıştır. Nej Atelye'de de staj yapmıştır. 2013-2015 yılında Haliç Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü Yüksek Lisans Programına katıldı.

İş Deneyimleri

Çeşitli Film ve Reklam setlerinde Kostüm Tasarım Sorumlusu olarak çalıştı.